Совет бинокорлари, бинокорлик материаллари саноати ходимлари! Янги беш йилликда қурилиш ишлари юзасидан КПСС XXIII съезди белгилаб берган Программани муваффақиятли бажарайлик!

Коммунистлар! КПСС XXIII съездининг қарорларини бажариш учун, СССРда коммунизм қуриш учун курашнинг олдинги сафида бўлингиз!

(КПСС Марказий Комитетининг Октябрь Чақириқларидан)

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 216 (3444). | Жума, 4 ноябрь 1966 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ҚАРДОШЛАРИМИЗ ТАБРИГИ

Республикамизнинг пахта тайёрлаш планини бажарганлиги муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номига қардош Қирғизистон, Туркманистон ва Қозоғистон республикаларидан табрик телеграммалари олинди.

ФРУНЗЕДАН ТЕЛЕГРАММА

Фрунзедан олинган телеграммада Қирғизистон Компартияси Марказий Комитети, Қирғизистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Ўзбекистон меҳнаткашларини эришилган катта меҳнат ғалабаси билан табриклайдилар ва уларга беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини бажаришда янги муваффақиятлар тилайдилар.

АШХОБОДДАН ТЕЛЕГРАММА

Ашхободдан қизғин табрик келди. Туркманистон Компартияси Марказий Комитети, Туркманистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, дейилади телеграммада, барча туркман халқи номидан қардош Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларини пахта тайёрлаш плани бажарилганлиги билан табриклайдилар ва Ўзбекистон экономикасининг янада гуллаб-яшнашини, КПСС XXIII съезди қарорлари муваффақиятли амалга оширилишини тилайдилар.

ЧИМКЕНТДАН ТЕЛЕГРАММА

Чимкент область партия комитети ва область ижроия комитети Тошкентга табрик телеграммаси юбориб, Қозоғистоннинг Чимкент области меҳнаткашлари номидан Ўзбекистоннинг барча пахтакорларини катта меҳнат ғалабаси билан чин юракдан қутлаганлар ҳамда коммунистик мўл-кўлчилик яратишда бундан буён ҳам янгидан-янги муваффақиятлар тилаганлар.

ЎЗБЕКИСТОН ҒАЛЛАКОРЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ЗАФАРИ

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнатчилари партия XXIII съездининг, КПСС Марказий Комитети март (1965 йил) ва май (1966 йил) Пленумларининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, меҳнатда яна бир зафар қозондилар — 1966 йил 1 ноябрда дон сотиш юзасидан давлатнинг план-заказини бажардилар.

Тайёрлов пунктларига 287,9 минг тоннадан ортиқ дон элтиб берилди, яъни план 100,6 процент бажарилди. Бу эса, ўтган йилнинг шу давригача топширилган дондан 119,7 минг тонна ортиқдир. Тайёрланган доннинг 40 минг тоннадан ортиғи шолидир. Шу билан бирга, давлатдан қарзга олинган 29,7 минг тонна уруғлик ссудаси қайтариб берилди.

Сирдарё, Тошкент, Самарқанд, Андижон, Бухоро областларининг колхоз ва совхозлари дон топшириш планини анча ошириб бажардилар.

Республика шоликорлари яқин кунлар ичида шоли топшириш планини бажариш, давлатга яна камида 40 минг тонна шоли сотиш мажбуриятини олдилар. (ЎзТАГ).

ҚУЧОҒИНГ ОЧ, СЕРГЕЛИ!

ЯЛАНГЛИКДА — ШАҲАРЧА ● 100 МИНГ КВАДРАТ МЕТР ТУРАР-ЖОЙ ТАЙЁР. ● КУРАШ ДАВОМ ЭТАДИ

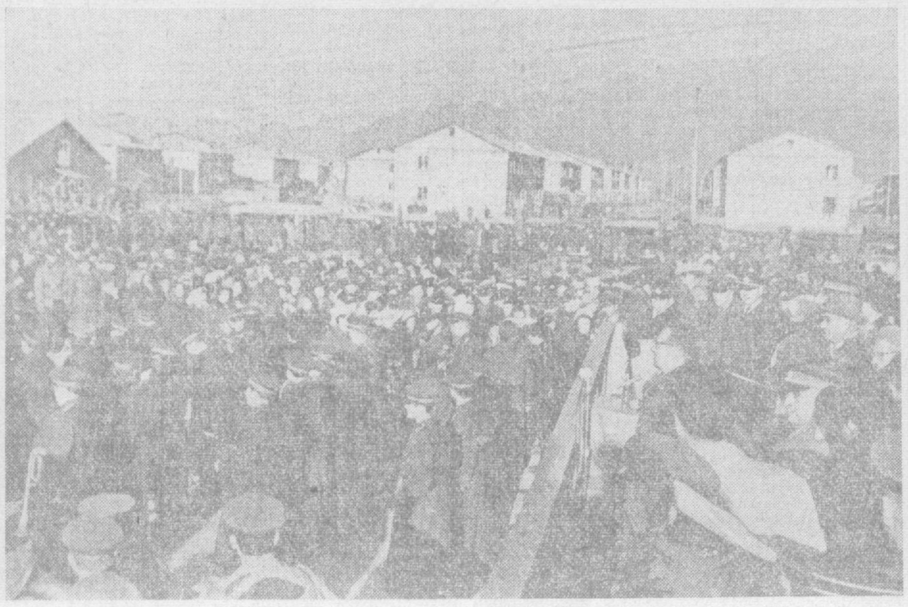

Кеча кечқурун Йўлдош шаҳарча марказидаги кенг майдон ўз бағрига одамларни сиғдираолмади. Саф тортган қўшинлар, узоқ-яқиндан келган меҳмонлар, совхоз ишчилари катта тантанага йиғилдилар. Бу ерда солдат қўли билан бунёд этилган янги шаҳарчага дастлабки оилаларнинг кўчиб киришига бағишланган митинг бўлиб ўтди.

— Ялангликда қад кўтарган бу жойни биз Дўстлик шаҳри деб атаяпмиз, — деди Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **С. Расулов** митингни оча туриб. — Бу Йўлдош шаҳар дўстлигимиз, қардошлигимиз рамзидир. Атиги беш ой муқаддам дастлабки бинонинг пойдеворига биринчи ғишт қўйилган эди. Беш ой ичида юзлаб иморатлар олам юзини кўрди, кенг адрга кўркам шаҳар ҳусни кирди.

Чиндан ҳам йўлларнинг ҳаммаси бугун Сергели шаҳарчасига келиб туташаяпти. Палаткалардан тошкентликлар кўчини ортиб келаётган машиналар кенг кўча бўйлаб ғир-ғир ўтиб турибди. Кўч устидаги кишиларнинг чеҳрасида табассум. Турна қатор тизилиб кетган кўшқаватли иморатлар, участка типида солинган коттеджлар мард шаҳарнинг жасоратли кишиларини кутаяпти.

Квартираларнинг кенг-кенг хоналарида бир-бир бўлдик. Деворларга гулли қоғозлар силлиқ қилиб ёпиштирилган. Ошхонада қўш кранли водопровод трубалардан илиқ-иссиқ сув оқиб турибди. Ичкари уйларда меҳмон кутиш, дам олиш, овқатланиш мумкин.

Шуларни кўриб оддий солдат жасоратига қойил қолмай иложингиз йўқ. Улар қисқа вақт ичида 100 минг квадрат метр турар-жойни қўлдан чиқариб тошкентликларга ҳадя этдилар. Бу икки ярим минга яқин оила янги квартирали бўлди деган гап. 5,5 километр газ, 48 километр водопровод, 50 километр канализация тармоқлари, 78 километр иссиқлик трассаси ўтказилди. 60 километр жойга кабель ётқизилди. 170 километр йўл асфальтланди.

Ҳарбий бинокорлар айниқса сўнгги ҳафталарда зўр ғайрат билан меҳнат қилдилар. Улар Улуғ Октябрь революциясининг 49 йиллик байрамини муносиб кутиб олиш учун курашдилар. Қурилиш майдонларида иш кечаю-кундуз давом этди. Бригадалар меҳнатни уч сменада ташкил этдилар. Шу долзарб кунларда икки марта Меҳнат Қизил Байроқ орденли Болтиқ бўйи ҳарбий округи бинокорлари москвалик электромонтажчилар билан биргаликда бош трансформатор подстанцияси монтажини тугалладилар. Ҳозир бутун массивни мана шу подстанция электр нури билан таъминлаб турибди. Прикарпат ҳарбий округи қурувчилари эса ўша кезларда водопровод ва канализация тармоқларини тўла қўлдан чиқардилар.

Йўлдош шаҳарчага дастлабки оилалар кўчиб кира бошлашди. Куни-кеча «Ташлимводторг» механиги Николай Сурков ўз оиласи билан икки хонали уйга кўчиб кирди. Илгари улар Киров районидаги Чита кўчасида истиқомат қилишган эди. Зилзила оила бошпанасини вайрон қилганди.

10-кварталдаги 31-коттеджга милиция ходими Зокир Йўлдошев оиласи кўчиб келди. Уч хонали уй олдида кичикроқ ҳовлиси ҳам бор. Йўлдошевнинг рафиқаси Мастура опа кўчларини жойлаштириб бўлгач, ҳовлига ўтқазиладиган гул ва дарахт кўчатларининг ўрнини белгилаб чиқди. Икки-уч йил ўтмай бу ҳовлилардан гулларнинг хушбўй ҳиди анқийди, дарахтлар майин шабадада шивирлашади.

Турар-жой коммунал бўлими бош инженери Валентин Тен оиласи ҳам қўшни уйларнинг бирига жойлашди.

Янги кўчиб келганлар ҳозир магазинларга чиқиб байрам дастурхонига ул-бул нарсаларни харид қилмоқдалар. Бешта озиқ-овқат магазини янги меҳмонлар хизматида. Почта бўлими табрик телеграммаларни қабул қила бошлади. Эрта-индин бешта болалар боғчаси ҳам фойдаланишга топширилади. Туғруқхона, поликлиника, ҳаммом, универмаг ишга тушади.

Митингда сўзга чиққан қурилиш бошлиғи инженер-полковник **А. Колбасов** шу бажарилган ишлар ҳақида гапирди.

— Шаҳарчамизда қурилаётган иморатлар битканларидан ҳам кўпроқ, — дейди ўртоқ А. Колбасов. — Ноябрь ойининг ўрталарига бориб катта маиший хизмат кўрсатиш комбинати, телеательеси ҳам фойдаланишга шай бўлади. 800 номерли автоматик телефон станцияси, 400 ўринли кинотеатр бинолари қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилипти. Йил охиригача биз биргина уй-жойнинг ўзидан 50 минг квадрат метрини зилзиладан бошпанасиз қолган оилаларга ҳадя этишимиз керак. Яна кўплаб маданий-маиший ва болалар муассасалари бунёд этилади. Бундан буён ҳам бир ёқадан бош чиқариб қуриш суръатига суръат қўшаверамиз.

Тошкент шаҳар Киров район ижроия комитетининг раиси **Ж. Шобурхонов** ҳарбий бинокорларга кўркам квартиралар учун район аҳли билдирган миннатдорчилик туйғуларини етказди. Ҳарбий бинокор **А. Махинь** эса ўзи бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари кўрсатган жасорат ҳақида сўзлади.

Беш ойлик қаҳрамонона меҳнат солдатларни чиниқтирди. Ишбилармон, моҳир бинокорлар номини барчага танитди. Ҳозир ўзбек Й. Қурбонбоев, рус В. Дишкант, қозоқ А. Иброҳимов, грузин М. Натриашвили, озарбайжон Х. Оғаев ва бошқа ўнлаб миллат вакилларининг номи ҳурмат билан тилга олинмоқда. Бутун бошли шаҳарчани бунёд этган азаматлар мана шулар бўлишади. Бу илғорлар смена топшириқларини доимо ортиғи билан адо этиб келишяпти. Улар тошкентликлар учун қураётган яна 50 минг квадратметр турар-жойни ҳам албатта муддатидан олдин қуриб беришларига имонимиз комил.

Митингда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** нутқ сўзлади.

Митинг охирида С. Расулов ҳарбий бинокорларга Тошкент шаҳар ишчилари йўллаган совға ҳамда шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетининг ҳарбий округларга Фахрий ёрлиқларини топширди.

Митингда Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюро аъзолари Ё. С. Насриддинова, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Р. Н. Нишонов, И. Г. Анисимкин, М. М. Мусахонов, Н. М. Матчонов, Н. Г. Ляшченко, бюро аъзолигига кандидат М. А. Абдураззоқов ва бошқа ўртоқлар иштирок этдилар.

Ж. НОСИРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Сергели шаҳарчаси.

Суратларда: (юқорида) митинг пайти. Пастда (чапдан) янги турар-жой бинолари. Зилзиладан бошпанасиз қолган дастлабки оилалар кўркам квартираларга кўчиб киришяпти.

А. Абалян фотолари.

ФИНЛЯНДИЯ-СОВЕТ ДЎСТЛИГИ БАЙРАМИ

ХЕЛЬСИНКИ, 3 ноябрь. (ТАСС). Хельсинки ишчилари ва хизматчилари, жамоатчилик кенг доираларининг вакиллари, Компартия аъзолари бу ерда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари М. А. Суслов бошчилигида меҳмон бўлиб турган КПСС делегацияси билан учрашмоқ учун кеча Финляндия пойтахти меҳнаткашлари Маданият уйининг жуда катта залига тўпланишди.

Финляндия Коммунистик партияси Хельсинки округ ташкилотининг секретари О. Хяннинен Финляндия-Совет дўстлиги кечасини очиб, Финляндия Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Хельсинки партия ташкилоти номидан КПСС делегациясини, шунингдек кечанинг ҳамма қатнашчиларини табриклади.

Шундан кейин кечада Финляндия Коммунистик партиясининг бош секретари Вилле Песси нутқ сўзлади.

Вилле Песси айтдики, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси мўътабар делегациясининг Финляндияга келиши Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Финляндия Коммунистик партияси ўртасида мустаҳкам ва қардошлик муносабатлари борлигини исбот этувчи энг яхши далилдир. Бизнинг партиямиз, деди В. Песси, бу муносабатларни янада ривожлантиришга жуда катта аҳамият беради.

КПСС билан Финляндия Коммунистик партиясининг ҳамкорлиги ва ўзаро муносабатларини Финляндия ва Совет Иттифоқи ўртасидаги давлат муносабатларига тааллуқли масалалардан ажратиб қараш мумкин эмас.

В. Песси сўзини давом эттириб яна бундай деди: Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан бизнинг партиямиз ўртасида ҳар иккала партияни қизиқтираётган турли масалалар юзасидан фикрлашиб олиш, мамлакатларимиздаги аҳвол ва партияларнинг вазифалари тўғрисида бир-бирларига ахборот бериш соҳасида барқарор традициялар вужудга келди.

Халқаро аҳвол билан боғлиқ бўлган масалаларга алоҳида эътибор берилди. Ҳар иккала партия АҚШнинг Вьетнамдаги уруш ҳаракатлари бутун дунёда тинчликка катта хавф туғдирмоқда, деган бир хил фикрни изҳор қилди.

В. Песси ўз нутқининг охирида Октябрь революцияси куни муносабати билан Совет Иттифоқи халқларига ва Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига қизғин қардошларча табрик сўзларини йўллади ва коммунизм қурилишида катта муваффақиятлар тилади.

Дўстлик байрамининг охирида КПСС делегациясининг бошлиғи, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари М. А. Суслов нутқ сўзлади.

М. А. Суслов Финляндия пойтахтининг меҳнаткашларига бутун совет халқи номидан қизғин салом топширди.

Октябрь революцияси, деди М. А. Суслов, Финляндия билан Совет Иттифоқи ўртасида тенг ҳуқуқли ва дўстона муносабатлар ўрнатиш учун мустаҳкам асослар яратди. М. А. Суслов Совет халқининг ҳаёти тўғрисида, КПСС ва Совет ҳукуматининг ички ҳамда ташқи сиёсати тўғрисида шу ерда ҳозир бўлган кишиларга сўзлаб берди.

М. А. Сусловнинг нутқида Совет Иттифоқининг халқаро аҳволи ва ташқи сиёсати масалаларига катта эътибор берилди.

Нотиқ айтадики, ҳозирги пайтда халқаро аҳвол жиддий суратда мушкуллашиб кетди. Империализм кучлари, аввало Америка империализмининг кучлари актив ҳаракат қилмоқдалар, улар бир қанча районларда агрессияни бошлаб юбордилар, умумий тинчликка хавф туғдирдилар.

Қаҳрамон Вьетнам халқи, дейди М. А. Суслов, ўз курашида ёлғиз эмас. Вьетнам халқи социалистик давлатларнинг қудратли мададига, бутун халқаро ишчилар ҳаракати ва замонамиздаги прогрессив кучларнинг ёрдамига таянмоқда.

Совет Иттифоқига келганда шуни айтиш керакки, у қардош Вьетнам халқига сиёсий, иқтисодий ва ҳарбий ёрдам кўрсатиб келди ва бундан буён ҳам кўрсатаверади. Бу соҳада Варшава шартномасида қатнашувчи бошқа социалистик давлатлар ҳам биз билан бирдамдир. Бу давлатлар шу йил июль ойида Бухарестда ўтказилган кенгашда қабул қилинган маълум баёнотда Вьетнамни қатъий қўллаб-қувватлашларини билдирдилар.

Американинг агрессив йўли билан Европада ҳам дуч келмоқдамиз. АҚШнинг урушдан кейинги даврда Европада ўтказиб келаётган сиёсати — ҳарбий блокларни уюштириш сиёсатининг худди ўзгинасидир. Бу сиёсат халқаро вазиятни кескинлаштиради ва Ғарбий Германияда реваншчи кучларни тиклашга ҳамда реакцион режимлар ҳали сақланиб қолган ҳамма жойда бу режимларни қўллаб-қувватлашга қаратилган сиёсатдир.

Европада кўп кишилар, шу жумладан, ҳукумат доираларидаги кишилар, дейди нотиқ, кўпинча шундай саволни берадилар: НАТО пактига эҳтиёж борми, бу пакт кимларнинг манфаатларига хизмат қилади? Иккинчи жаҳон уруши тамом бўлганидан буён йигирма йил ўтганидан кейин Америка қўшинларининг ҳозир ҳам Европада туришларига сабаб нима? Шу нарса тамомила аён бўлиб қолмоқдаки, «совуқ уруш» даврининг хатарли сарқити бўлган НАТО Европадаги вазиятни нормаллаштиришга ҳалақит бермоқда.

НАТО ўзига аъзо бўлиб кирган давлатларнинг хавфсизлигини сира ҳам таъминламайди ва таъминлай олмайди, деган равшан ҳақиқат Ғарбий Европа мамлакатларида тобора кенг тарқалмоқда.

М. А. Суслов айтадики, Европада мавжуд чегараларнинг дахлсизлигини эътироф этиш ва Ғарбий Германияни ҳар қандай шаклда бўлса ҳам ядро қуролига яқин йўлатмаслик — Европа хавфсизлиги системасини вужудга келтиришнинг асосий заминлари бўлиб келди ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолаверади.

Совет Иттифоқи, деб таъкидлайди нотиқ, Ғарбий Германиянинг ядро қуролини қўлга олишига ҳеч қачон кўникмаслигини кўп марта айтиб келди.

Биз, — деб уқтириб ўтади нотиқ, — катта ва кичик ҳар бир халқ Европа хавфсизлигини ҳам, умумий хавфсизликни ҳам мустаҳкамлаш ишига муҳим ҳисса қўша олади. Шу муносабат билан Совет Иттифоқида фин халқининг Европа шимолида тинчликни таъминлаш, бинобарин халқаро тинчликни таъминлаш ишига қўшаётган ҳиссасига юксак баҳо бераётганликларини таъкидлаб ўтишни истар эдим. Финляндия Республикаси президенти Урхо Кекконеннинг Европанинг шимолида хавфсизлик ва тинчликни мустаҳкамлаш юзасидан илгари сурган таклифларига Совет Иттифоқида катта аҳамият берилмоқда.

М. А. Суслов нутқининг охирида бундай деди: Совет Иттифоқи Коммунистик партияси коммунистик ҳаракат сафларида рўй берган қийинчиликларни бартараф қилмоқ учун қўлидан келган ҳамма чораларни кўради. Қардош партияларнинг ғоят кўпчилиги ҳам, деди у, жаҳон социализм системасининг бирлигини мустаҳкамлаш учун, халқаро ишчи ва коммунистик ҳаракатнинг жипслиги учун актив кураш олиб бормоқда.

ЮКСАК МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

ЯНГИЙЎЛДАГИ «ИНТЕРНАЦИОНАЛ» КОЛХОЗИНИНГ ПАХТАКОРЛАРИ ЎЗ СЎЗЛАРИНИНГ УСТИДАН ЧИҚДИЛАР

□ □ □

Машина — қудратли куч. Машинага чинакам ихлос қўйиб, пахтачиликни комплекс механизациялаштириш йўлидан дадил бораётган деҳқонлар йил сайин мисли кўрилмаган ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

Бизнинг колхозимиз пахтакорлари жонажон партия ва ҳукуматимизнинг дала ишларини комплекс механизациялаштириш юзасидан берган кўрсатмаларига амал қилиб келмоқдалар. Хўжалигимизда пахта етиштириш билан боғлиқ бўлган ҳамма ишлар асосан қудратли машиналар ёрдамида бажариляпти. Кейинги пайтларда биз айниқса машина теримининг кўламини кескин равишда кенгайтиришга муваффақ бўлмоқдамиз.

Колхозимиз деҳқонлари КПСС XXIII съезди қарорлари ва беш йиллик Директиваларидан руҳланиб, бу йил етиштирилган ялпи ҳосилнинг 85 процентини машиналар билан йиғиб-териб оламиз, деб эл-юртга қатъий сўз берган эдилар ва бу мажбурият матбуотда эълон қилинган эди.

Механизаторларимиз ана шу юксак мажбуриятни шараф билан бажариш учун йиғим-терим бошланган дастлабки кунларданоқ астойдил меҳнат қилдилар, барча имкониятларни омилкорлик билан ишга солдилар. Фидокорона меҳнат ўз самарасини берди: юксак мажбуриятимизни бажариб, эл-юрт олдида берган сўзимизнинг устидан чиқдик. Мавжуд 1200 гектар майдонимиздан 2950 тонна «оқ олтин» териб олиб, давлатга сотган бўлсак, шунинг 2510 тоннаси ёки 85 проценти (соф ҳолда ҳисоблаганда) 40 та машина билан териб олинди. Бу ўтган йили машиналар билан терилган пахтадан 881 тонна кўпдир. Донгдор механизатор Валентин Афанасьевич Тюпконинг шогирдлари бўлган дала гвардиячиларимизнинг ҳар бири эл хирмонига 100—120 тоннадан «оқ олтин» тўкди.

Республикамизнинг 4 миллион тоннаси учун бошланган жанговар курашга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишга бел боғлаган колхозимиз пахтакорлари шу кеча-кундузда далада қолган ҳосилни тез фурсатда териб олиш мақсадида кучга куч, ғайратга ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқдалар.

К. МАМЕДОВ — Янгийўл районидаги «Интернационал» колхозининг раиси, М. ШУКУРОВ — партия ташкилотининг секретари, А. УГАЙ — комсомол ташкилотининг секретари, А. ШЕК — бош инженер, З. МИРАЛИЕВ — бош агроном, А. АҲМЕДОВ — участка бошлиғи, А. ҚОСИМОВ, У. БУХОРБОЕВ — механизатор — звено бошлиқлари.

„ОҚ ОЛТИН“ ХИРМОНИГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 3 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунда терилган	Мавсум бошидан	Бир кунда машинада терилган	Мавсум бошидан бери машинада терилган
КАЛИНИН	—	116,20	—	82,50
ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ	0,04	113,55	—	215,30
ОҚҚЎРҒОН	0,16	111,96	0,15	126,75
БЎКА	0,10	108,99	0,01	121,92
ЎРТА ЧИРЧИҚ	0,05	103,28	0,01	118,11
ОРЖОНИКИДЗЕ	—	106,15	—	105,20
ЯНГИЙЎЛ	0,21	103,10	0,33	109,13
БЕКОБОД	0,35	102,52	0,06	98,01
ОБЛАСТЬ БЎЙИЧА:	0,15	106,88	0,11	118,80

ЖАМОАТ ЧОРВАЧИЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРАЙЛИК

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИДАН

Кеча область партия активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда жамоат чорвачилигининг ҳозирги аҳволи ва қишлоқ хўжалигининг ана шу муҳим соҳасига раҳбарликни яхшилаш бўйича Тошкент область партия ташкилотининг Ўзбекистон КП Марказий Комитети IV пленуми қарорларидан келиб чиқадиган вазифалари ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Бу ҳақда область партия комитетининг секретари ўртоқ **П. В. Костриков** доклад қилди.

Докладчи таъкидлаб ўтдики, КПСС XXIII съезди социалистик қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш масалаларига катта эътибор берди. Чунки совет халқи моддий фаровонлигини янада ошириш маълум даражада қишлоқ хўжалигини тараққий эттириш билан боғлиқдир. Партия XXIII съезди, КПСС Марказий Комитети март ва май Пленумларининг қарорлари ижодий ташаббус кўрсатиб ишлашда кенг йўл очди, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ўстириш учун қулай шарт-шароитлар вужудга келтирди. КПСС Марказий Комитетининг март Пленумидан кейин партия ва ҳукумат қишлоқ хўжалигини юксалтиришга қаратилган бир қатор тадбирларни амалга оширдилар. Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришни яхшилаш тадбирлари кўрилди.

Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари партия ва ҳукуматимиз кўрсатаётган доимий ғамхўрлик туфайли пахта, ғалла, луб экинлари, картошка ва сабзавот, гўшт, сут, жун, тухум ва бошқа маҳсулотлар етиштиришда дуруст натижаларга эришдилар.

Етти йилликда область колхоз ва совхозлари барча турдаги маҳсулот тайёрлаш планини бажардилар ҳамда пахта етиштиришни 45 процент, луб экинлари етиштиришни 62 процент, сабзавот етиштиришни 2,9 марта, картошка етиштиришни 2,3 марта кўпайтирдилар. Шу вақт мобайнида колхоз ва совхозлар иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамланди. Колхозларнинг сўнгги уч йил ичида олган даромади бундан олдинги уч йилдагига нисбатан 31 процент кўпайди ва 1965 йилда 191,4 миллион сўмни ташкил этди.

Пахтачилик, луб экинлари, сабзавотчилик билан бир қаторда колхоз ва совхозларда жамоат чорвачилиги ҳам ривожланди. Областда чорвачилик тармоқларини ихтисослаштиришга жиддий эътибор берилди. Бешта ихтисослаштирилган чорвачилик совхозлари ташкил этилди, бешта хўжаликлараро бўрдоқичилик базаси ишлаб турибди, шунингдек, Тошкент, Қорасув ва Ўртасарой паррандачилик фабрикалари ташкил топди.

Сўнгги йилларда чорвачиликни интенсивлашнинг асоси ҳисобланган озуқа базасини мустаҳкамлаш чоралари кўрилди. Беда экиладиган майдонлар кенгайди. Сигирлар ҳар йили етарли миқдорда силос билан боқилмоқда. Озуқага карбамид, микроэлементлар қўшиб бериш кенг қўлланилмоқда. Деярлик ҳамма хўжаликлар бузоқлар ва чўчқа болаларини боқиш учун сунъий сут тайёрлашни ўзлаштирдилар. Наслчилик ишлари бирмунча яхшиланди. Хўжаликларда наслдор сигирлар группалари ташкил этилди. Молларни сунъий қочириш кенг қўлланилмоқда.

Ана шу кўрилган тадбирлар туфайли ўтган етти йилликда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш планини бажаришга муваффақ бўлинди. 1958 йилга нисбатан гўшт ва сут тайёрлаш ҳажми 1,9 марта, тухум — деярлик 4 марта ортди. Ҳар бир соғин сигирдан олинган сут область бўйича ўртача 1788 килограмм, Калинин ва Янгийўл районлари хўжаликлари бўйича 2200-2300 килограммданга тўғри келди. Давлатга сотиладиган молларнинг тирик вазни ортди. Қўйларни боқиш ҳам анча яхшиланди. Чорвачиликда кўп меҳнат талаб қиладиган иш жараёнларини механизациялаш тадбирлари амалга оширилди.

Сўнгги йилларда жамоат чорвачилигини ривожлантириш, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ва уни давлатга сотишда Оққўрғон районидаги Ленин, Энгельс, Димитров номли колхозлар, Юқори Чирчиқ районидаги «Ленинский путь», «Политотдел», «Ўзбекистон» ва «Гулистон», Янгийўлдаги «Ленинизм» ва Ҳ. Турсунқулов номли, Орджоникидзе районидаги Фрунзе номли, «Маданият», Калинин районидаги Калинин, Карл Маркс номли, «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги», генерал Раҳимов номли колхозлар, шунингдек «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», «Олмазор», «Бўстонлиқ», «Бўка» совхозлари ва бошқа хўжаликлар дуруст натижаларга эришдилар.

Чорвадорлар зиммага олинган социалистик мажбуриятни муддатидан олдин бажариш учун курашиб, бу йил ҳам фидокорлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. 9 ой ичида ўтган йилнинг шу давридагига қараганда қорамол 2,5 минг бош кўпайди, шу жумладан, сигир 1,5 минг бош ортди. Қўй 25 минг, тухум қиладиган товуқлар 80 мингтага кўпайди. Йирик шохли қорамоллар, қўй ва чўчқалар туёғини кўпайтириш плани бажарилди. Шу давр ичида гўшт етиштириш ҳажми 345 тонна, сут — 2,2 минг тонна, тухум — 5,5 миллион дона, жун — 1347 центнер кўпайди. Бу йил чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш ўтган йилдагига нисбатан жадал суратлар билан бормоқда. Чорвачилик маҳсулдорлиги ортди.

Комплекс чорвачилик бригадаларининг ташкил этилганлиги чорвачиликнинг аҳволини яхшилашда кўп жиҳатдан ижобий роль ўйнамоқда. Бундай бригадалар чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва озуқа тайёрлашни кўпайтиришдан манфаатдордирлар. Ҳозир областимиз колхоз ва совхозларида 130 та ана шундай бригада бор. Шулардан 71 тасига мутахассислар бошчилик қилмоқдалар.

Комплекс бригадаларнинг иш тажрибалари шуни кўрсатиб турибдики, меҳнатни ташкил этишнинг ана шу прогрессив формаси чорвачиликда ижобий самаралар бермоқда, ўзини тўла оқламоқда.

Калинин районидаги Калинин номли колхозда (бригада бошлиғи ўртоқ Лучников), шу райондаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозида (бригада бошлиғи ўртоқ Исматуллаев), Оққўрғон районидаги Киров номли колхозда (бригада бошлиғи ўртоқ Татаринцев), Янгийўл районидаги Ҳ. Турсунқулов номли колхозда (бригада бошлиғи ўртоқ Мирзабоев), ва кўпгина бошқа хўжаликларда ташкил этилган комплекс чорвачилик бригадалари жуда яхши ишламоқда. 52 комплекс чорвачилик бригадаси давлатга гўшт сотиш йиллик планини, 28 бригада эса сут сотиш планини ҳозирдаёқ бажариб қўйди.

Область жамоат чорвачилигини ривожлантиришда илғор чорвадорларимиз катта ҳисса қўшмоқдалар. Янгийўл районидаги Ҳ. Турсунқулов номли колхоз сут соғувчиси Н. В. Клементьева шу йилнинг тўққиз ойи ичида 16 бош сигирнинг ҳар биридан 3061 килограммдан сут соғиб олди. Калинин районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозининг сут соғувчиси М. Исҳоқова «тандем» установкасида 97 бош сигирнинг ҳар биридан ўртача 2942 килограммдан сут соғиб олишга эришди. Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг сут соғувчиси А. Назарова, Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг сут соғувчиси Г. Раимбобоева ва бошқалар юқори натижаларга эришдилар.

Орджоникидзе районидаги Ленин номли колхоз молбоқари Б. Қўйчимонов 145 бузоқнинг ҳар бирини суткада ўртача 620 граммдан семиртиришга муваффақ бўлди. Ўрта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг чўчқабоқари М. Пягай 35 она чўчқанинг ҳар биридан 21 тадан бола олди. Юқори Чирчиқ районидаги «Коммуна» колхозининг чўпони К. Аметов ҳар юз совлиқдан 138 тадан қўзи ва ҳар бир қўйдан 3,6 килограммдан жун олишга муваффақ бўлди. Орджоникидзе районидаги Фрунзе номли колхоз чўпони А. Кўшкенбоев ҳар юз совлиқдан 130 та дан қўзи ва ҳар бир қўйдан 3,5 килограммдан жун олди. Шу райондаги Карл Маркс номли колхозининг чўпони А. Қолибоев, Ўрта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозидан А. Қодиров, Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхоздан С. Нурғалиев, шу райондаги «Гулистон» колхозидан Т. Жамонов ўртоқлар ҳар юз совлиқдан юздан оширишиб қўзи олишга эришдилар.

Областимиздаги кўпчилик илғор чорвадорлар ўтган етти йилликдаги иш якунлари учун ҳукуматнинг юксак мукофотлари билан тақдирландилар. Чорвачилик илмий-текшириш институти тажриба хўжалигининг сут соғувчиси А. И. Чудная ва «Чиноз» наслчилик совхоз-техникуми бригада бошлиғи Э. Дадоновга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. 186 киши Совет Иттифоқи орден ва медаллари билан мукофотланди.

Агар барча колхоз ва совхозларда ҳам иш илғор хўжаликларда бўлгани сингари яхши йўлга қўйилганида эди, дейди докладчи, областимизда чорвачилик бундан кўра юксак суръат билан ривожланган бўларди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IV пленумида жуда ҳаққоний кўрсатиб ўтилганидек, область партия комитети, область ижроия комитети, қишлоқ хўжалиги органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари чорвачиликка раҳбарлик қилишда жиддий нуқсонларга йўл қўймоқдалар. Тошкент областида бу тармоқ ҳамон қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг умумий даражасидан орқада, норентабел соҳа бўлиб қолмоқда.

Бир қатор хўжаликлар қорамоллар туёғини кўпайтириш планини йилдан-йилга бажармай келмоқдалар. Чорвачиликни бошқаришдаги энг асосий камчиликлардан бири урғочи молларга етарли эътибор йўқлигидадир. Сигирларни сўйиб юбориш ҳоллари кўп. Бунга йўл қўйиб бўлмайди. Айрим хўжаликлар сўнгги беш йил ичида сигирлар туёғини кўпайтириш у ёқда турсин, ҳатто кескин камайтириб юборганлар.

Шуни айтиб ўтиш кераки, сигирларнинг сутини кўпайтириш учун мавжуд резервлардан яхши фойдаланилмаётир. Бир хил шарт-шароитда бўлгани ҳолда ҳар хил миқдорда сут соғиб олинмоқда. Агар область бўйича шу йилнинг тўққиз ойи ичида ҳар бир соғин сигирдан ўртача 1428 килограммдан сут олинган бўлса, Ўрта Чирчиқ районида 1111, Бекободда 807, Бўкада 932 килограммдан сут соғиб олинди. Бўка районидаги «Ленинизм» ва Охунбобоев номли, Оққўрғон районидаги Карл Маркс номли, Бекободдаги «Коммунизм», Ўрта Чирчиқ районидаги Калинин номли, Янгийўл районидаги «Ленинград» колхозлари ва бошқа хўжаликлар сигирлар сутини кўпайтириш ҳақида ғамхўрлик қилмаётирлар. Бу хўжаликларда сигирлардан соғиб олинган сут миқдори ўртача 600-700 килограммданга тўғри келади. «Ташсадвинсовхоз» трести хўжаликлари сут етиштириш билан айниқса, қониқарсиз шуғулланмоқдалар.

Сўнгги йилларда областдаги кўпчилик хўжаликлар гўшт етиштириш планини бажармадилар. Бунга асосий сабаб молларни боқишга яхши аҳамият берилмаётганлигидадир. Колхоз ва совхозлар фақатгина давлатга сотиладиган молларни тўйдириб боқадилар-у, Лекин хўжалик эҳтиёжлари учун қоладиган молларга бунақа ғамхўрлик қилишмайди.

Ўрта Чирчиқ, Янгийўл ва Бўка районларида хўжаликнинг ички эҳтиёжлари учун фойдаланиладиган моллар вазни айниқса паст. Юқори Чирчиқ, Орджоникидзе ва Янгийўл районларидаги колхозларда эса молларни хўжаликнинг ички эҳтиёжлари учун сўйиб юбориш кўп содир бўлмоқда.

Хўжаликлараро бўрдоқичилик ташкилотларининг иш тажрибалари шуни кўрсатиб турибдики, бу хўжаликлар гўшт етиштиришни кўпайтиришда энг катта резервлардан бири ҳисобланади. Шунга қарамай, колхозлараро ва совхозлараро бўрдоқичилик базаларига район партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари етарли эътибор бермаётирлар. Гўшт етиштиришни кўпайтиришга тўсқинлик қилаётган камчиликлардан яна бири шундаки, моллардан насл олиш миқдори ғоят паст. Шу йилнинг тўққиз ойи ичида ҳар юз сигирдан 62 тадан бузоқ олинди. Бекобод районида 59, Калинин районида эса 55 тадан бузоқ олинди. Бу йил ўтган йилдагидан кўра чўчқалардан анча кам бола олинди.

Бу йил қўзилатиш бирмунча яхшиланди. Лекин, кўпчилик хўжаликларда қўзиларни сақлаб қолиш даражаси ҳамон паст. Айрим хўжаликларнинг раҳбарлари ва зооветеринария мутахассислари қўйчиликни ривожлантириш учун жавобгарликни мутлақо ҳис этмаётирлар. Совлиқларнинг қисир қолишига, қўзиларнинг нобуд бўлишига йўл қўймоқдалар.

Район партия комитетлари, район ижроия комитетлари ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармалари бу масала билан жиддий шуғулланиб, қўйчиликни нормал ривожлантириш имконини берадиган тадбирларни белгилаб чиқишлари зарур.

Докладчи таъкидлайдики, область хўжаликларида чорвачилик маҳсулотларини янада кўпайтиришда наслчилик ишларини тубдан яхшилаш талаб қилинади. Область хўжаликларида кўп вақтлардан бери зотдор моллар урчитилмоқда. Шу асосда кўпчилик хўжаликлар чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ва қорамоллар маҳсулдорлигини оширишда ижобий натижаларга эришмоқдалар.

Бироқ қора моллар наслини яхшилаш масаласига район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармалари ва колхозларнинг раҳбарлари етарли эътибор бермаётирлар. Айрим хўжаликларнинг раҳбарлари наслчилик ишларини яхшилаш, зотдор молларни кўпайтириш, сунъий қочириш ишларига нотўғри муносабатда бўлмоқдалар. Бу ўз навбатида чорвачиликка зарар келтирмоқда.

Чорвачиликни янада ривожлантириш ва молларнинг зотини яхшилашнинг энг муҳим шартларидан бири буқалардан тўғри фойдаланиш ва сунъий урчитишни яхши йўлга қўйишдан иборат.

Шу йилнинг ўзидаёқ ҳар бир фермада сунъий қочириш амалга ошириладиган типовой пунктлар қуришга эришиш лозим. Ҳар бир хўжаликнинг резервида кам деганда битта-иккитадан зотдор буқа бўлиши шарт.

Наслчилик ишини яхшилашдаги яна бир муҳим тадбирлардан бири бузоқларни боқишни тўғри йўлга қўйишдан иборат. Лекин шуни айтиш керакки, кўпгина хўжаликларда бунга эътибор берилмайди, бузоқларни боқиш қониқарсиз олиб борилмоқда. Наслни кўпайтириш учун мўлжалланган бузоқлар ҳам умумий группалардаги бузоқларга қўшиб боқилади. Хўжаликларнинг раҳбарлари ва қишлоқ хўжалик мутахассислари бу муҳим масалага алоҳида эътибор беришлари ва зотдор сигирларни кўпайтириш учун барча зарур тадбирларни кўришлари зарур.

Наслчилик ишларини тўғри йўлга қўйиш учун биринчи навбатда зоотехника ҳисоб-китобларини яхши олиб бориш лозим. Бироқ бу иш кўп хўжаликларда ёмон йўлга қўйилган.

Наслчилик ишларидаги камчиликлар шунинг учун ҳам рўй бермоқдаки, кўпгина хўжаликлар йирик-йирик фермаларига эга бўлишларига қарамасдан, уларда зоотехниклар ишламайди. Ваҳоланки, малакали кадрларсиз чорвачилик ишларини тўғри олиб бориш мумкин эмас.

Областда чорвачиликнинг ем-хашак базасини мустаҳкамлаш юзасидан анчагина ишлар қилинди. Лекин шу билан бирга, деб қайд қилади ўртоқ Костриков, ҳозиргача чорвани ем-хашак билан тўла таъминлаш масаласи қониқарли ҳал этилган эмас.

Хўжаликларда ем-хашак экинлари учун ҳосилдорлиги паст ва суви камчил бўлган ерларни ажратиш одат бўлиб қолмоқда. Бунинг устига экин етарли миқдорда ўғитланмайди, агротехника талабларига тўла риоя қилинган ҳолда парвариш этилмайди. Шунинг учун ҳам кўпгина хўжаликлар ем-хашак экинларидан жуда кам ҳосил олмоқдалар. Баъзи бир районларда экин майдонлари структурасида ем-хашак экинлари салмоғи жуда кам.

Совхозлар трестига қарашли чорвани ҳам ем-хашак билан таъминлаш қониқарсиз аҳволда. Ем-хашак тайёрлаш ишларида механизациядан фойдаланиш даражаси ниҳоятда паст бўлиб қолмоқда.

Областда ем-хашак цехлари ва емхоналари ташкил этиш юзасидан катта ишлар олиб борилган бўлишига қарамасдан ҳали ҳам ем тайёрлаш ва бунда химия воситаларидан фойдаланиш соҳасида кўп камчиликлар бор.

Чорвачиликни ривожлантириш ва унинг рентабеллигини оширишнинг муҳим шартларидан бири фермалардаги меҳнат жараёнларини механизациялашдан иборат. Областда бу соҳада баъзи ишлар қилинди, лекин улар ҳали етарли эмас. Баъзи хўжаликларнинг раҳбарлари бу муҳим ишга панжа орасидан қарамоқдалар.

Пахтачиликни механизациялаш қандай катта фойда келтираётганлиги эндиликда ҳаммамизга ойнадек равшан бўлиб қолди. Комплекс механизацияни қўлламасдан пахтадан мўл ҳосил етиштириш ва уни қисқа муддатларда йиғиб-териб олиш мумкин эмас. Бунга эндиликда ҳеч ким шубҳа қилмайди. Шундай экан, нега чорвачиликка ҳам механизацияни тўла жорий қилиш мумкин эмас, нега бу ишга кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари қаршилик кўрсатишяпти?

Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари яқин икки-уч йиллар ичида барча фермалардаги меҳнат жараёнларини, биринчи навбатда сут соғишни, сигирларни сув билан таъминлашни, ем-хашак тақсимлаш, хоналарни тозалаш ишларини механизациялаштиришга эришишлари лозим.

Областдаги айрим районларда чорвачиликка етарли эътибор берилмайди. Натижада бу соҳа орқада қолмоқда. Унинг кўрсаткичлари областнинг ўртача кўрсаткичларидан паст бўлиб келмоқда. Тўғри, бундай районларда чорвачилик ишидаги камчиликлар жиддий танқид қилинган. Лекин шунга қарамасдан аҳвол ҳамон ёмонлигича қолиб келмоқда. Бу районлар область бўйича чорвачиликнинг ривожланишига тўсқинлик қилмоқдалар. Масалан, Бекобод райони хўжаликларида наслдор чорва атиги 45 процентни ташкил этади. Шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида ҳар бир соғин сигирдан 1120 килограммдан, колхозларда эса бундан ҳам кам — атиги 807 килограммдан сут соғиб олинган. Бўка райони хўжаликларида эса наслдор моллар ҳаммаси бўлиб 27 процентни ташкил этади.

Ваҳоланки, ана шу районлардаги илғор хўжаликлар, масалан, Бўкадаги «Гулистон» ва Калинин номли, Бекободдаги Ленин номли колхозлар, «Бўка» совхози ва бошқа баъзи хўжаликларнинг тажрибаси шуни кўрсатадики, агар раҳбарлар, қишлоқ хўжалик мутахассислари, бошланғич партия ташкилотлари чорвачилик ишлари билан астойдил шуғуллансалар, бу соҳадаги аҳволни яхшилаб олиш мумкин.

Докладчи қайд қиладики, айрим раҳбарлар кўптармоқли хўжаликларни усталик билан бошқара олмаётирлар. Тўғри, уларнинг кўпчилиги пахтачилик ишлари билан аъло даражада шуғулланмоқда. Улар ҳар бир қарич ерни яхши биладилар, ғўза билан тиллаша оладилар. Сувчидан тортиб, кетмончигача сўрасангиз, уларнинг исми ва фамилиясини ёддан айтиб берадилар. Лекин гап чорвачиликка келиб тақаладиган бўлса, кўпинча нима дейишларини билмай ер чизиб қоладилар. Хўжаликларнинг раҳбарлари ҳафталаб, ойлаб фермаларда бўлмайдилар, умуман айтганда чорвачилик ишлари билан ҳеч қизиқмайдилар. Сут соғувчи, молбоқар қандай меҳнат қиляпти, ем-хашак етарлими, бор ем-хашаклардан қандай фойдаланиляпти? Бу масалалар билан шуғулланмайдилар.

Район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари ана шундай раислар ва совхозларнинг директорларига ёрдам беришлари, уларни кўптармоқли хўжаликни моҳирона бошқаришга ўргатишлари, фақат пахтачиликнигина эмас, қишлоқ хўжалигининг бошқа барча тармоқларини ҳам баббаравар ривожлантиришга даъват этишлари зарур. Ана шундагина биз кутилган мақсадга эришамиз.

Докладчи актив йиғилиши қатнашчиларининг диққат-эътиборини яна бир муҳим масалага — ветеринария-профилактика ишларини яхшилаш зарурлигига, чорванинг туёғини, олинаётган чорвачилик маҳсулотларини, ем-хашак сарфлашни ҳисоб-китоб қилиб бориш ишларини етарли даражада тартибга келтиришга жалб этади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг IV пленумида областдаги кўпгина колхоз, совхозларнинг раҳбарлари, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари паррандачиликни ривожлантиришга нотўғри муносабатда бўлганликлари учун қаттиқ танқид қилинган эди. Бу ҳаққоний танқид бўлган эди. Айниқса, Юқори Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ районлари ва Орджоникидзе районининг Бўстонлиқ зонаси ғаллакор хўжаликлари бу танқиддан тўғри хулоса чиқариб олишлари зарур. Паррандачилик соҳасидаги ишларни яхшилаш учун барча тадбирларни кўриш лозим.

Беш йилликда областимиз меҳнаткашлари олдида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан катта ва мураккаб вазифалар турибди. 1970 йилга бориб область колхоз ва совхозларида 28,8 минг тонна гўшт етиштирилиши керак. Бу 1965 йилдагидан 64 процент кўп демакдир. Шунингдек, беш йилликнинг охирида 87,7 минг тонна ёки 1965 йилдагига қараганда 40,8 процент кўп сут, 115,4 миллион дона тухум ёки 4,7 баравар кўп тухум етиштирилиши керак.

Район партия комитетлари, район ижроия комитетлари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармалари чорвачиликнинг маҳсулдорлигини ошириш ва ана шу асосда чорва маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга эришиш учун мавжуд барча резервларни ишга солишлари керак.

Биз бундан буён ҳам чорвачиликнинг тармоқларини умумий хўжаликлар ва районлар бўйича, ҳар бир хўжаликнинг ўзида ихтисослаштириш юзасидан қилинаётган ишларимизни давом эттиришимиз зарур. Мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш бундан буён ҳам чорвадорларнинг энг зарур иши бўлиши керак. Бунинг учун биз биринчи навбатда ем-хашак экинлари ҳосилдорлигини кескин оширишимиз зарур. Ҳар бир колхоз ва совхозда гектаридан кам деганда 350—400 центнердан маккажўхори кўкпояси, 80—100 центнердан беда хашаги, 300—350 центнердан илдиз мевали ем-хашак олинишига эришиш керак. Ем-хашак экинларидан кам ҳосил олинишига йўл қўювчи кишиларга муросасиз бўлайлик. Ўзбекистон КП Марказий Комитети IV пленуми қарорига мувофиқ колхозлар, совхозлар ва қишлоқ хўжалик мутахассислари учун область хўжаликларида чорвачилик маҳсулоти етиштиришни кўпайтириш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқилди. Бу тадбирларни ҳаётга татбиқ этиш учун зарур чораларни кўриш керак.

Чорвачиликни янада юксалтириш соҳасидаги хоҳ катта, хоҳ кичик ишларни бажариш, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кескин кўпайтириш учун жамоат чорвачилигига раҳбарлик қилиш савиясини ҳартарафлама яхшилаш талаб этилади. Чорвачиликнинг ҳал қилувчи участкаларини, биринчи навбатда комплекс чорвачилик бригадаларини малакали, ишнинг кўзини биладиган мутахассислар билан мустаҳкамлаш зарур.

Район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, чорвадорлар ўртасида коммунистлар ва комсомоллар сафини ўстиришга етарли таъсир чораларини кўрсинлар. Барча бригадалар ва фермаларда партия ташкилотлари ҳамда партия группалари ташкил этилсин. Чорвадорлар учун маданий-маиший қулайликларни яратиб бериш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилайлик. Айниқса узоқ яйловлардаги чорвадорлар учун ғамхўрликни кучайтирайлик.

Партия ва касаба союз органлари чорвадорлар ўртасида социалистик мусобақани кенг йўлга қўйиш учун курашишлари керак. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш учун курашни авж олдириш лозим.

Бунда айниқса илғорларни рағбатлантиришга алоҳида эътибор бериш керак. Чорвачиликка малакали раҳбарлик қилиш савияси партия, совет ходимлари ҳамда хўжалик раҳбарларининг бу соҳани қандай билишларига кўп жиҳатдан боғлиқ. Район партия комитетларининг, партия комитетларининг бюро мажлисларида, ижроия комитетларнинг мажлислари, колхоз правлениелари йиғилишларида чорвачилик масаласини системали равишда муҳокама қилиб туриш мақсадга мувофиқдир.

Партия органлари хўжалик раҳбарларининг, бригадирлар ва қишлоқ хўжалик мутахассисларининг чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва уни давлатга сотиш планларининг ўз вақтида бажаришлари учун партия ва давлат интизомини мустаҳкамлашлари зарур.

Докладчи ўз нутқининг охирида қайд қиладики, йил тугай деб қолган бўлса ҳам кўп колхоз ва совхозлар давлатга чорвачилик маҳсулотлари сотиш, чорва туёғини кўпайтириш планларини бажармаётирлар. Калинин, Янгийўл, Оққўрғон, Ўрта Чирчиқ районларининг хўжаликлари давлатга гўшт сотиш соҳасида, Бекобод, Калинин, Янгийўл райони хўжаликлари сут сотиш соҳасида орқада қолмоқдалар.

Вақт кутиб турмайди. Қолган ҳар кун, ҳар соатдан унумли фойдаланиб чорва планларини тўла бажариш учун курашайлик. Шунингдек молларни бўрдоқига боқиш планларининг ҳам бажарилишини таъминлайлик.

Чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш — келгуси йилдаги муваффақиятларимизнинг гаровидир. Шунинг учун ҳам партия, совет, қишлоқ хўжалиги органлари чорва қишлови қандай ўтаётганлигини доимо назорат қилиб боришлари лозим.

Докладчи ўз сўзининг охирида ишонч билдириб айтадики, партия, совет, қишлоқ хўжалиги органлари, барча коммунистлар ва комсомоллар, хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислар чорвадорларга 1966 йилни муваффақиятли якунлаш учун зарур ёрдам берадилар ва келгуси юбилей йилида янада яхши муваффақиятларга эришиш учун мустаҳкам замин яратадилар.

Доклад юзасидан музокаралар бошланди.

Актив йиғилиши қатнашчилари Калинин районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозининг комплекс чорвачилик бригадаси бошлиғи ўртоқ **Э. Исматуллаев**нинг сўзларини зўр эътибор билан тингладилар. Бригада бу йил давлатга гўшт сотиш планини муддатидан илгари бажарди. Хўжалик бўйича 645 тонна сут соғиб олинди. Айниқса сут соғувчи Мунаввар Исҳоқова яхши натижаларга эришди. У «тандем» установкасида ўзига бириктирилган сигирлардан 324 тонна сут соғиб олди. Чорвага турли хил рациондаги ем-хашак берилади. Сигирлар боқилганда уларнинг ёши, аҳволи, маҳсулдорлиги ҳисобга олинади. Сут соғишга обдон тайёргарлик кўрилади. Шунинг учун ҳам бу фермада сигирлардан йилдан-йилга кўп сут соғиб олинмоқда.

Фермадаги барча меҳнат жараёнлари механизациялаштирилган. Бир центнер гўштнинг таннархи пландагига нисбатан 2 сўм 40 тийинга, сутнинг таннархи эса 3 сўмга камайтирилди.

Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг сут соғувчиси **У. Раимбобоева** ҳам йиғилиш қатнашчиларига ўзининг тажрибалари ҳақида гапириб берди. У ўзига бириктирилган сигирларнинг ҳар биридан 3 минг килограммдан ортиқ сут соғиб олди.

— Мен, — деди Раимбобоева, — сигирларга «феъли-атвори»га яраша муомала қиламан. Озуқани ўз вақтида, рационда кўрсатилганидек бериб бораман. Биргина мен эмас, фермамиздаги бошқа сут соғувчилар ҳам ана шу тартибда иш олиб борадилар. Шунинг учун ҳам сигирлардан тобора кўп сут соғиб олмоқдамиз.

Минбарда Бўкадаги «Гулистон» колхози партия ташкилотининг секретари ўртоқ **К. Ҳайдаров.** Маълумки, бу колхозда пахтачилик билан бир қаторда чорвачилик ҳам йилдан-йилга ривожланиб бормоқда. Ўртоқ Ҳайдаров хўжаликда чорвачиликни ривожлантириш учун қандай тадбирлар амалга оширилаётганлигини гапириб берди.

— Энг муҳими шундаки, фермамиз ишнинг кўзини биладиган кадрлар билан мустаҳкамланган, — дейди у. — Бу йил давлатга чорвачилик маҳсулотлари сотиш плани ҳам муваффақиятли бажарилди. Бизнинг колхоз саноат шаҳарларининг ишчилари учун пландан ташқари кўплаб миқдорда гўшт ва сут жўнатиб турибди.

Колхозда сигирлардан бузоқ олиш плани ортиғи билан бажарилди. Совлиқлардан ҳам йилдан-йилга кўп қўзи олинмоқда. Озуқа базасини мустаҳкамлаш тўғрисида эрта баҳордан бошлаб қайғурамиз. Молларга турли хил рациондаги ем-хашак едирилади.

Партия ташкилоти илғор чорвадорларнинг тажрибасини кенг оммалаштиришга катта эътибор бермоқда. Меҳнатда юқори кўрсаткичга эришган чорвадорларни моддий жиҳатдан рағбатлантириб турамиз. Чорвадорлар ўртасида оммавий-сиёсий ташкилий ишлар яхши йўлга қўйилган.

Қорасув паррандачилик фабрикасининг директори ўртоқ **Ш. Аҳмаджонов** паррандачилик-гўшт етиштиришнинг энг муҳим резервларидан бири эканлигини гапирди. У тухум етиштиришни кўпайтириш тажрибаларини ўртоқлашди. Фабрика ўн ой давомида 9 миллион дона тухум топширди. Бу ўтган йилдагидан 2 миллион дона кўпдир. Бундан ташқари давлатга 140 тонна товуқ гўшти топширилди. Йил охиригача яна 2,5 миллион дона тухум ва 60 тонна гўшт етказиб берилади.

Фабрикада бу йил хашакни майдалаб, ун қилиб берадиган агрегат ишга туширилди. Ана шу агрегат ёрдамида ҳозирнинг ўзидаёқ 250 тонна қимматбаҳо озуқа тайёрланди. Бу озуқанинг ортиқчаси Калинин районидаги хўжаликларга жўнатилди. Товуқларни хашак уни билан боқиш уларнинг тухум қўйишини кўпайтиради.

Янгийўл районидаги Жамбул номли совхоз директори ўртоқ **Р. Саъдуллаев** сўз олади:

— Бизнинг хўжалигимиз, — дейди у, — 1964 йилда Келес массиви ерларида ташкил этилди. Колхозларнинг майда-майда қўйчилик фермалари совхозга асос бўлди. Ўтган йили совхоз давлатга чорвачилик маҳсулоти топшириш планини ортиғи билан бажарди. Бу йилги ишларимизнинг бориши ҳам ёмон эмас. Давлатга пландаги 88 ўрнига кўп миқдорда жун топширилди. Яқинда гўшт плани ҳам бажарилади. Келес массивида ҳар икки-уч йилда бир марта ўт яхши ўсади. Ана шуни ҳисобга олиб, биз Сирдарё этакларидаги ерларни ўзлаштиришга киришдик. Ҳозирнинг ўзидаёқ тупроғи ҳосилдор бўлган 400 гектар ерга сув чиқарилди, экин экилди. Натижада хўжалик бўйича 2 минг тонна маккажўхори пояси ва минг тонна беда хашаги тайёрланди. Келаси ем-хашак экинлари майдони янада кенгаяди. Хўжаликда наслчиликни яхшилаш юзасидан катта ишлар олиб борилмоқда. Совхозимизга 200 бош наслдор қўй келтирилди.

«ЎзССР беш йиллиги» совхози чорвачилик фермасининг бригадири, цех партия ташкилотининг секретари **В. Сербин** совхозда коммунистлар чорва маҳсулдорлигини ошириш учун қандай кураш олиб бораётганликлари ҳақида сўзлаб берди. Партия ташкилоти ўз йиғилишларида чорвачилик масаласини ҳам муҳокама қилиб туради. Чорвадорларнинг ҳисоботи эшитилади. Белгиланган план ва қарорларнинг бажарилиши қатъий кузатиб борилади. Фермадаги барча ходимлар газета, журналларга ёзилишган. Деворий газета орқали уларнинг тажрибаси оммалаштириб турилади. Бу тадбирлар яхши натижалар бермоқда. Кейинги вақтларда чорвадорларнинг меҳнат активлиги анча ортди. Фермада моллар туёғи кўпайди, уларнинг маҳсулдорлиги ортиб бормоқда. Яқин кунлар ичида сут соғиб олиш плани бажарилади. Лекин шуни айтиш керакки, чорвачилик маҳсулоти таннархи ҳали ҳам қиммат. Арзон нархдаги гўшт, сут етиштириш учун янги-янги тадбирларни амалга оширишимиз керак.

Актив йиғилишида, Калинин район партия комитетининг секретари **М. Камолов,** Бекободдаги Ленин номли колхоз раиси **Х. Ҳамроқулов,** чорвачилик илмий-текшириш институтининг директори **Ш. Акмалхонов** ва бошқа ўртоқлар ҳам сўзга чиқдилар.

Актив йиғилишида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари **Н. М. Матчонов** нутқ сўзлади.

Йиғилишда муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

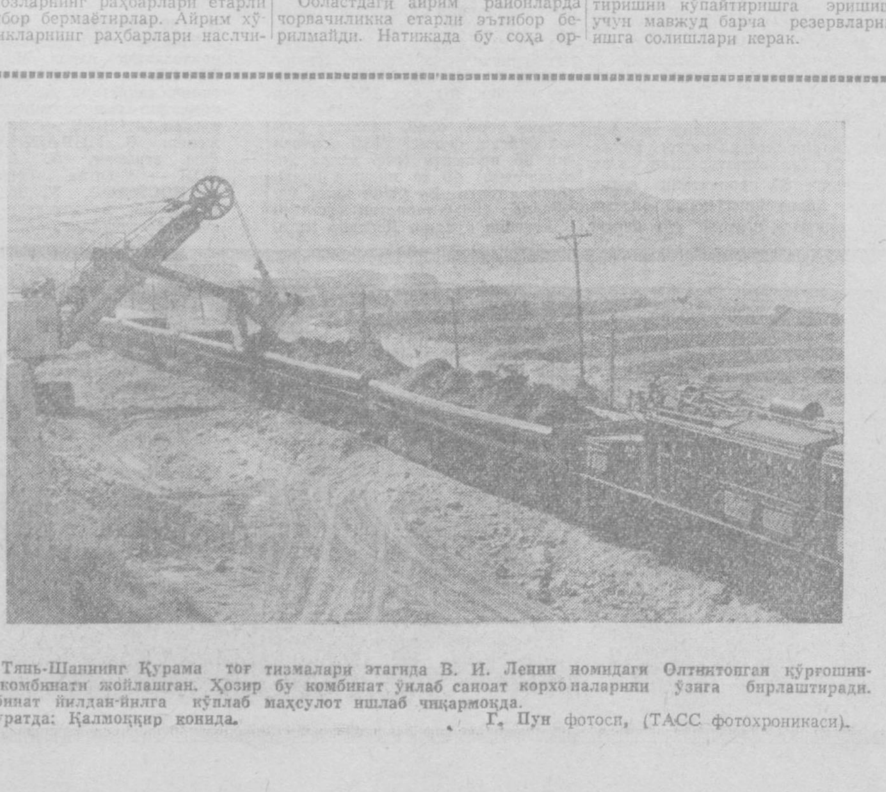

Тянь-Шаннинг Қурама тоғ тизмалари этагида В. И. Ленин номидаги Олтинтопган қўрғошин-рух комбинати жойлашган. Ҳозир бу комбинат ўнлаб саноат корхоналарини ўзига бирлаштиради. Комбинат йилдан-йилга кўплаб маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Суратда: Қалмоққир конида. Г. Пун фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

КЎЧМА ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ҚОЛДИРИЛДИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Касаба союзлари Ўзбекистон республика Совети мактабларни ва бошқа болалар муассасаларини янги 1966-1967 ўқув йилига намунали тайёрлаш бўйича социалистик мусобақа якунлари тўғрисида Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги, Маориф, олий мактаб ва илмий муассасалар ходимлари касаба союзи республика комитети томонидан тақдим этилган материалларни кўриб чиқиб, қарор қилдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Касаба союзлари Ўзбекистон республика Советининг кўчма Қизил байроғи Тошкент шаҳрида қолдирилди. Шу билан бирга шаҳарга 3500 сўм миқдорда биринчи даражали пул мукофоти берилди. Шаҳарда юз берган табиий офат — зилзила натижасида вужудга келган барча қийинчиликларни енгиб, мактабларни 1966-1967 ўқув йилига тайёрлашда энг яхши кўрсаткичларга эришилди.

Ана шу қарорга мувофиқ мактабларни 1966-1967 ўқув йилига тайёрлаш, уларнинг моддий базаларини мустаҳкамлаш ҳамда мактабларни 1966-1967 ўқув йилига тайёрлаш бўйича қабул қилинган социалистик мусобақа шартларининг муваффақиятли бажарилганлиги учун ғолиб областларда пул мукофотлари ҳам берилди.

ПАХТАЗОР ҚАҲРАМОНЛАРИ

ХАТЛАРНИ ЎҚИГАНДА

РЕДАКЦИЯМИЗ телефонлари шу кунларда тез-тез жиринглаб турибди. Алоқачилар даста-даста хат келтиришаяпти. Телефон трубкасига қулоқ соламиз, конвертларни очиб мактубларга кўз югуртирамиз. Пахтазор қаҳрамонларининг ғайрат ва ташаббуслари ҳақида ҳикоя қилинади.

Оққўрғонлик, бўкалик, бекободлик, юқоричирчиқлик ва Ўрта Чирчиқ районларидаги талайгина хўжаликлар пахтадан баракали хирмон кўтариб зўр ютуқни қўлга киритдилар. Улар борган сари илғорлар сафидан мустаҳкам ўрин олмоқдалар. Қишлоқ мухбирлари, активлар, ўқитувчилар «оқ олтин» далаларининг ажойиб йигит-қизларининг шу долзарб кунлардаги меҳнатларини қувончли факт ва рақамларда тилга олишиб, редакцияга йўллашганлар. Қайси колхоз, бригада ва звенода ўтган йилга нисбат мўл ҳосил олишган, шулар тўғрисида ҳикоя қилинади.

Ҳақиқатан ҳам областимизнинг жуда кўп хўжалик аъзолари зўр ташаббус кўрсатиб меҳнат қилдилар. Фан янгиликларини ишлаб чиқаришга кўпроқ жорий этдилар. Минерал ва маҳаллий ўғитлардан фойдаланиш яхшиланди. Пахтачиликда механизация кенг жорий этилди. Буларнинг ҳаммаси гектар бошига олинадиган ҳосилнинг оширилишида муҳим воситалардан бири бўлди.

— Мен, — дейди қишлоқ мухбири **И. Неъматуллаев**, — Ўрта Чирчиқдаги Терешкова номли колхознинг кўп кексалари билан гаплашдим. Улар терим машиналари ишидан беҳад хурсанд эканликларини айтишди. «Пўлат от»лар туфайли колхоз илғор хўжаликлар сафидан ўрин олди. Бу ерда йилдан-йилга пахтачилик ривожланаяпти. Бу йил топширилган «оқ олтин» ҳам ўтган йилгига қараганда анча кўпайди. Колхозчилар меҳнатни тўғри ташкил қилиб, пахта тайёрлаш планини қисқа кунда бажаришди. Ҳозирги пайтда мажбурият ҳисобида пахта топширилаяпти. Улуғ Октябрь байрами кунигача деҳқонлар ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажарганликлари ҳақида рапорт беришмоқчи.

Ўқитувчи **Б. Содиқовнинг** хабарида айтилишича, «Северний маяк» колхозининг ўртоқ Михаил Хван бошлиқ бригадаси 215 гектар ернинг ҳар гектаридан 23 центнерга етказиб пахта топширди. План ортиғи билан бажарилди. Лекин, колхозчилар бу билан кифояланиб қолишмади. Ўз имкониятларини ҳисоблаб кўришди. Пландан ташқари яна 115 тонна пахта сотамиз дейишди. Шунга яраша ишлашди. Яқинда ўз ваъдаларининг устидан чиққанликлари ҳақида рапорт беришди. Бригада аъзолари ариқ ичларидаги, уват ёнларидаги, кўча ва йўлкалардаги тўкилган пахта, кўсакларни тезда йиғиштириб олиш ва келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин яратиш юзасидан зарур чораларни кўраяптилар. Бу ерда ғўзапоя юлиш, ерни шудгор қилиш ҳам ёғин-сочинга қолмасдан қисқа вақт ичида амалга ошириб қўйилади.

Юқоридаги бундай қувончли фактлар **И. Райимбеков, А. Мирсиддиқов** ва бошқа ўртачирчиқлик қишлоқ мухбирларининг хабарларида ҳам айтилган.

Янгийўллик **Б. Саидалиев, И. Ўринбоев, Т. Нурқўзиев** ўртоқларнинг материалларида механизаторларнинг қаҳрамонона ишлари ҳурмат билан тилга олинган. Райондаги кўпгина колхозларда бу йил ёш механизаторлар биринчи бўлиб «пўлат отлар»га ўтиришганди. Мавсумда ёмон ишлашмади. Тажрибали механизаторлардан ўрнак олишди. Ҳар бир кун ва соатдан тўғри фойдаланишди. 70-80 тоннадан пахта теришиб, зиммаларига олган социалистик мажбуриятларичи бажариб қўйишди.

Кекса ўқитувчи **Ш. Ражабовнинг** хабарида райондаги «Партия XXI съезди» колхозининг аъзоси Қоратой ота Аҳмедов бошлиқ звенонинг иши ҳикоя қилинган. 77 ёшли Қоратой ота олти гектар ерга деҳқончилик қилганди. Оила аъзолари билан ишлади. Унинг ўғиллари Машрап, Нўъмон, келини Зулайхолар пахтадан мўл ҳосил етиштиришда бир ёқадан бош чиқариб ишлашди. Шунинг учун ҳам бу оила аъзоларининг юзи ёруғ бўлди. Ҳар гектар ердан 25 ўрнига 35 центнердан ошириб пахта топширилди. Энди оила аъзолари қўшни звено пахтакорларига яқиндан ёрдам беришаяпти.

Бўкалик **С. Шарифхонов, А. Қурбонов, О. Абдураҳмонов**, оққўрғонлик **С. Бектоев, А. Абдураимов, Х. Шарофхўжаева, Ш. Тунғотов, С. Усмонов**, бекободлик **А. Эгамқулов, Д. Ўринбосаров**, Орджоникидзе районидан **А. Худойберганов, Р. Кўчаров, А. Ҳусапов Ж. Мўминов** ва бошқа ўртоқларнинг хабар, мақолаларида йиғим-теримда фаол қатнашаётган чевар теримчилар, шаҳарлик ҳашарчилар ва мактаб ўқувчиларининг намунали меҳнатлари ҳақида сўз юритилган.

ҲИССА

Йиғим-терим кунларида бепоён пахта далаларида бўлган киши азамат деҳқонларимиз билан ёнма-ён туриб теримда актив қатнашган шаҳарлик студентларни кўрар эди. Тошкент ҳисоб-кредит техникуми студентлари ҳам кўплар қатори пахтазорларда фидокорлик кўрсатдилар. Улар Сирдарё областининг Еттисой районидаги Ленин номли колхоз далаларида кўплаб пахта териб деҳқонлар ташаккурига сазовор бўлдилар.

Билаги кучга тўлган, қалбида ёшлик ҳарорати жўш ураётган студент йигит-қизлар дастлабки кунлардаёқ ўзларининг ишчанликларини кўрсатдилар. Студентларнинг кўпи кунига 100—120 килограммдан «оқ олтин» териб улкан хирмонга ўз улушларини қўшдилар.

— Пахта — умумхалқ иши бўлиб қолди, — дейди техникум комсомол комитетининг секретари ўртоқ Авдинов. — Шу туфайли студентларимиз пахта теримидек умумхалқ ишига яқиндан ёрдам беришни ўзлари учун шараф деб ҳисобладилар. Техникумимиз студентлари 500 тонна «оқ олтин» териб, улкан хирмонга баракали ҳисса қўшишга аҳд қилган эдилар. Бу мажбурият шараф билан бажарилди. Студентлардан Ж. Алиев, С. Мирзабеков, О. Ҳолиқов, Ю. Аймутов, Р. Очилова, М. Исҳоқова ва кўплаб бошқа ғайратли йигит-қизлар ҳалол меҳнатлари туфайли колхозчи пахтакорларнинг ҳурматини қозондилар.

Ҳашарчи студентлар яхши ишлаш билан бирга яхши дам олиб қайтдилар. Далага ҳар куни газеталар олиб келиб турилди. Вақти-вақти билан кинофильм ва концертлар қўйиб берилди. Бу ва шунга ўхшаш бошқа тадбирларни амалга оширишда ташаббускор студентларнинг ҳам ҳиссаси бор.

Республикамизда пахта тайёрлаш планининг муваффақиятли адо этилишида бизнинг студентлар қўшган ҳисса борлиги учун фахрланамиз.

Ҳ. БОБОДЎСТОВ.

Ўйдаги ўйлар

(ҲИКОЯ)

ЎКТАМ йўлга чиққанда ҳавонинг авзойи бузилди. Аввалига шиддатли шамол турди, барглари сарғайиб, шох-шаббалари силкиниб турган дарахтлар безовталанди, қадларини букиб тебрана бошлади. Ҳавода чумчуқ галасидай ҳазонрезг қуюни кўтарилди. Шошинқираган булут карвонлари осмон карвонсаройини бир пастда тўлдирди.

Енгил «Газик» машинасининг ғилдираклари шамол қувватидан қанот боғлагандай шиддат билан тўхтовсиз ғилдираб бораяпти. Машинанинг брезент ёпинчоғи варрак дардарагидай дириллайди.

Шофер Абдуллажон машина эшигини очиб, ойна ташқарисини мой босган бўз лахтак билан артди, сўнг ёмғир сидирғични юргизиб юборди. Машина ичига совуқ ҳаво урилди. Абдуллажон ёмғирдан нолиб, йўлни койиб кетди. Энди нима қиламиз, орқага қайтамизми, ёки ботқоқ кечиб кетаверамизми дегандай бир йўлга, бир ёнида ўтирган Ўктамга қараб борарди.

Ўктам эса, ташвиш оғушида. У ҳозир Абдуллажонни ҳам, машинани ҳам унутган. Унинг ҳаёли дарё ёқасидаги Тўқайқишлоқ далаларида...

МАШИНА дарё ёқалаб бораяпти. Тўқайқишлоқ. Ўз номига яраша жой. Илгари ҳовлиларнинг деворлари қамишдан бўлган экан. Йўл атрофлари, дала четлари ҳам тўқайзор экан. Ҳозир ҳам дарё бўйлари, канал ёнбағирлари, зовур ўнгирлари қамиш кўрпасига бурканган. Қишлоқ далаларини айланиб дарё ўтади. Дарёнинг бу жойларида балиқ кўп бўлади. Соҳил қамишзорлари қирғовул макони. Тошкенту Самарқанд овчиларининг умидли ўлжалар гўшаси ана шу жой. Ўктам қирда туғилиб, қирда ўсган. Раҳбарликка кўтарилди-ю, бу жойни таниди.

Олдинда, тут дарахтлари орасидан қора нарса кўринди. Ўктам ўша ёқдан кўзини узмай, шофернинг елкасини туртди.

— Машинани тўхтат!

Машина йўлнинг икки четига лой сачратиб, қаттиқ силкиниб бирдан тўхтади. Дарахт орқасидан араванинг ғижирлаши ва отларнинг пишқириши эшитилди. Арава устида елкасига қанор ташлаган мўйсафид ўтирибди.— У яқинлашиб, қора қулоқчинини бостириб олган бошини кўтарди. Ўктамни таниб, салом бермоқчи бўлди.

— Салом отахон, — шошилиб чолдан илгари Ўктам салом берди ва отага мурожаат қилди.— тоза ёмғирда қолибсизку, қайси бригададансиз. Қаёққа?

— Бешинчи бригададанман. Қаёққа бўларди. Сушилкага-да, болам.

Чолнинг иягида худди тоғ чўққисидаги булут парчасидай омонат илиниб турган бир тутам оппоқ соқолидан ёмғир томчилари думалай бошлади. Ўктам арава ичидаги пахта тўла қопни энди кўрди. Бир отага, бир пахта қопларига ачиниб қараб, сўнг нима қилишини билмай, Абдуллажонга тайинлади:

— Рулни менга бер. Сен чарм пальтодасан, отани машинага олай. Сен аравага чиқ.

— Йўқ, болам ўзим бир амаллаб етиб оламан. Сизлар кетаверинглар. Ёмғирда суягим қотган, қорда этим пишган.

— Ёмғир селга айланяпти, хўп денг. Қани, буёққа чиқинг, отахон, — Ўктам ўриндиқдан қўзғалди.

Абдуллажон машинадан эриниб тушди. Лекин, у сирни бой бермай, бир сапчиб аравага чиқди:

— Юганни менга беринг. Сушилкани кўрганман. Изларингиздан зут етиб бораман, — деди.

Ота индамай ўрнидан турди. Юганни Абдуллажонга узатар экан, тайинлади:

— Отларга қамчи кўтара кўрма, болам. От машина эмас. Қамчи кўтарсанг борми, нақ олиб қочади-я, жониворлар. Эҳтиёт бўл, яна ўзингни дарёда кўрма, болам.

— Хўп отахон, айтганингизни қиламан.

Ўктам машинани юргизди. Кетма-кет Абдуллажон отларга «чўҳ» деди.

Ота Ўктам ёнида яхши жойлашиб олгандан кейин, тўни остидан белбоғини ечиб юз-кўзлари ва бўйнини артди. Унинг салқин ёмғирдан ивиган юзлари қизариб, нур югургандай бўлди. Бўйин томирлари бўртиб чиқиб, кўзларида учқун алангаланди. Ота кўзлари ўйчан, лекин қандайдир умид учқунлари билан порлаб кўринади. Унинг улкан гавдаси, кенг елкаси бир хаёл билан банддек кўринарди. Ота ҳайкалтарошлар қўли билан яратилган паҳлавонлар ҳайкалини эслатарди. Бундай кишиларни эл орасида кўпинча полвон ёки паҳлавон деб аташади. Ота Ўктам кўзларига ҳозир ана шундай кўринди. Анча ергача жим бориб, сўнг Ўктамга сўз қотди.

— Болам Ўктамжон, сиз район оқсоқолисиз. Буни яхши биламан, лекин сиз мени билмайсиз. Нима учун йўлдан қолиб, мени олиб кетяпсиз. Пахта хўл бўлса нима бўбди. Ўзи шундай ҳам жиққа хўл-ку. Нима бўлса-да, сушилкага боради.

Ўктам отага жилмайиб кулиб қаради-ю, йўқ дегандай бошини сарак-сарак қилди. У, отани илгарилари кўрмаганлигини тан олди ва бундан изза тортиб, узр сўради:

— Отахон, дарҳақиқат сизни танимаяпман. Бунинг учун узр. Лекин «йўлдан қолиб» деган сўзингизга асло қўшилмайман. Йўлимиз сизлар билан давом этади. Сизлардан нарида йўлимиз йўқ.

— Раҳмат болам, — чол йўталди. Кафти билан оғзини беркитиб яна сўзида давом этди, — колхозимиз ҳаммадан кейинда. Уч қоп чувишдан чиққан пахтани, мана элтаяпман. Зора бугун бир процентга етса. Агар шундай бўлса, план саксонга боради. Уёғини яна бир амаллармиз. Қимирлаган қир ошади, дейдилар болам. Зора маррага бир амаллаб етиб олсак. Ишлаб-ишлаб, эл олдида қизариб қолган ёмон.

— Бир процент учун кураш, ҳа, яна қор-ёмғирда...— деди Ўктам, — сўнг шовладай биқирлаб қайнаётган йўлдаги селоваларга тикилиб сўзлади, — куз оёқлаб қолибди-ю, ҳали пахтанинг бешдан бир қисми ерда.

— Ерда бўлса қўймаймиз-ов. Аммо, лекин ўша ерда ҳам йўқ-да. болам, — ота бош силкиб, атрофга ишора қилди. — Дала айланиб кўсак узиб юрибмиз. Шу уч қопни топгунча озмунча ер босмадик. Айб нимада, ҳеч ким билмайди, — чол хўрсинди.

— Айб нимада... ҳеч ким билмайди... — чол сўзини ташвишланиб такрорлади Ўктам, сўнг пешонасини енги билан бир неча бор қаттиқ артиб отадан сўради:

— Отахон, сўраш айб эмас, отингизни билсам майлими?

— Исми-шарифим Азимбой, отамнинг исми Каримбой. Мени тенгқурларим Азимтараша дейишади. Лекин ёшим 70 дан ошганидайми, эндиликда ҳамма мени Азимбува дейди. Колхозда ёзда сувчи бўлиб ишлайман. Кузда эса, хирмонда пахта жўнатиш ишларига қарашаман. Ишламасам туролмайман. Пенсияга қараб ўтирмайман. Ҳали бир-икки йил колхозга қарашадиган кучим бор.

Машина қаттиқ қалқиб кетди. Бедов отдай уёқ буёққа шох ташлаб, сўнг яна равон юра бошлади. Энди йўл текис эди. Икки ёнда саф тортган тут дарахтлари шохларини силкиб, ғиз-ғиз орқага ўтиб борарди. Ўктам рулни бир қўли билан ушлаб, лабига сигарет қистирди. Гугурт чақиб отага хушнуд қаради.

— Асли дам олишингиз керак эди, отахон. Ёки пенсия пулингиз етмайдими?

—Пенсия пулим етиб ортади, болам. Уйда моли-ҳолим, дони-дуним, ҳамма нарсам етарли. Кампиримдан ҳеч қачон у керак, бу керак деган нарсани эшитмайман. Азамат ўғилларим бор. Бири — шопир, иккинчиси — чўпон. Улар ҳам бизнинг аҳволимиздан хабар олиб туришади. Лекин, ишламасам туролмайман. Уйга ҳам, кўчага ҳам, ҳатто мана, шу Тўқай қишлоғимга ҳам сиғолмайман. Ишламасам, ётиб қоладиганга ўхшайман. Шунинг учун қимирлаб тураман. Лекин колхоз иши юришмаяпти, болам. Ҳаммадан кейиндамиз. Районда ҳам, областда ҳам бизни ҳеч ким яхши ном билан тилга олмайди. Анави қолоқ колхозданми, дейишади. Болам, Ўктамжон, иложи бўлса, колхозга ёрдам беринг. Бирники мингга бўлсин.

— Отахон, яхши гапларни айтдингиз. Бу гапларни юрагимга жойлаб олдим. Ўйлаб кўраман. Сизнинг насиҳатларингизни бажо келтиришга ҳаракат қиламан, — Ўктам шу сўзларни айтди-ю, чуқур хаёлга ботди. У икки қўли билан рулни маҳкам тутиб, машинани шитоб билан олдинга тез юргизиб борарди.

МАШИНА анча юргандан кейин томига шифер ёпилган катта бостирма остига бориб тўхтади. Бостирма орқасидаги хонадан мотор овози эшитилди. У ёқдан бригадир Қуранбой ака чиқиб келди. Ўктам билан кўришиб, сўнг Азимбувага ташвишли қараб сўради.

— Ҳа, Азимбува, тинчликми? Бир ўзингиз, бу, яна машинада?..

— Тинчлик, ўғлим, йўлда оқсоқолни учратиб қолдим.

— Пахта олиб келмадингизми?

— Пахтамни шопир бола олиб келяпти.

Бригадир машинага қараб, унда Абдуллажон йўқлигини энди билди. Унинг чеҳраси очилди. Сўнг Азимбува ҳақида сўз очди:

— Ота ажойиб деҳқонларимиздан. Суяклари пахта ичида қотган. Бекорга тараша дейишмайди. Қаранг, сел ёққанда ҳам уйда тинч ўтиролмайдилар.

— Отахон билан ёмғирда учрашиб қолдик. Азимбувани илгари билмас эканман. Худди ҳурматли шоиримиз Уйғуннинг «Назир отаси»нинг ўзгинаси, — деди кулиб Ўктам.

— Ҳа, худди ўша кишининг ўзлари. Доим ташвишда, доим жон куйдирганлари куйдирган. Лекин бува очилиб юрмайдилар.

— Бува нимага очилиб юрмайсиз? — мурожаат қилди Ўктам сушилка сеткасида иссиқ пахтани ғижимлаб кўраётган мўйсафидга.

— Болам, мен хафачилик нималигини билмайман. Лекин баъзи-баъзида бир нарса томоғимга келиб тиқилади-да, худди хўл ғўзапоя ўтинидай тутоқиб кетаман.

— Сабаби, отахон?

— Сабабини йўлда айтувдим, шекилли болам. Элатимизнинг иши юришмаяпти. Колхозимиз илгарилаб бормаяпти.

Ўктам жим қолди.

Йўлда арава кўринди. Бригадир унга пешвоз чиқиб, аравадаги қопларни кўтариб сушилка ёнига олиб бориб қўйди ва Абдуллажонни исиниб олиш учун ичкарига **таклиф этди. Абдуллажон эса** «Ўктам ака, қийналмадингизми» деб ундан аҳвол сўраб, кейин машинаси томон юрди.

Ўктам Азимбува сўзининг мағзини чақишга ҳаракат қиларди. Бригадир Қуранбойни суҳбатга тортди. Қолоқликнинг сабабини суриштирди. У эса, еримиз дарё бўйида, ботқоқлик жой, пахта яхши битмайди, деди.

Ёмғир тиниб, ҳаво очилиб кетди. Ўктам сушилкадаги кишилар билан хайрлашиб, бошқа бригадаларга ўтиб кетди. Унинг изидан умид кўзларини узолмай қараб турган Азимбува Қуранбойни туртиб, оқсоқолни колхозимизга келишини сўрадик, деди.

— Раис бўлибми? — ажабланиб сўради Қуранбой.

— Ҳа, раис бўлиб, — дадил гапирди чол.

— Нима деди ўзи?

— Ўйлаб кўраман деди.

— Ўйлаб кўрмаса ҳам бўларди, бели синади.

— Белида белбоғи борлардан.

* * *

ҚОШ ҚОРАЙГАНДА Ўктам район марказига қайтди. Тўғри идорага келиб, сводкани кўздан кечирди. Мана, столи устида колхозлар сводкаси турибди. Тўқай қишлоқ колхозининг бугунги топширган пахтаси бир процентга етмабди. Ўктам шу колхозга боғланган. Шу колхоз ундан кўмак кутаяпти. Лекин колхозга бориб келиб тургани билан аҳвол ўзгармаяпти. Начора, колхоз ҳаммадан кейинда.

ЙИЛ ОХИРЛАШДИ. Колхоз пахта планини бажаролмади. Ўктам райком бюросида анча гап эшитди. Бюро бўлиб ўтган кечаси уйига қайтди-ю, тинчиб ухлолмади. Кўз олдида Тўқайқишлоқ ва ёмғирда арава ҳайдаб кетаётган Азимбува кўринаверди. Юраги ғалаёнга келди: «Бунақа билан иш битмайди, оқсоқолликни йиғиштираман-у, колхозга бораман. Азимбуванинг ёнига бориб ишлайман. Қолоқликнинг сабабини излайман. Айб нимада. Ердами, қамишдами, ёки бошқа нарсадами. Мен деҳқон боласиман-ку. Етти пуштим пахтакор ўтган-ку! Наҳот, бу сирнинг ниҳоясига етолмасам...»

ЎКТАМ янги йилнинг бошида Тўқайқишлоқ колхозига раис бўлиб келди. Колхозда уни биринчи бўлиб Азимбува табриклади.

Қиш қаттиқ келди. Лекин иш тўхтамади. Ўктам ҳамма ерларни вақтида ҳайдатиб, ўғитларни дала бошига чиқартириб қўйди. Экиш-тикиш анжом-ускуналари ҳам мавсумга тайёрлаб қўйилди. Пахта экилиб саратон иссиғида кенг далалар яшил бахмал ёпилгандай ажойиб кўрк билан қарқара бўлди. Бир куни Ўктам Қуранбой бригадасига келиб, — пахтани машина билан теришга мослаб парвариш қилинг, ғовлаб кетаяпти, ҳосилсиз дароз шохларнинг кимга кераги бор, — деди.

— Ерларимиз лахтак ерлар. Бу ерларда машиналар яйраб ишлолмайди. Аксинча, пахтани нобуд қилади. Қўлда терганимиз маъқулроқ, — мужмал жавоб қайтарди Қуранбой.

Ўктам ичидан ёнди-ю, тошига чиқармади. Правление мажлисини чақириб, Қуранбой бригадасида пахтани машина билан теришга тайёргарлик ёмон бораётганлигини муҳокама қилди. Қуранбой мажлисдан терлаб чиқди. Эртаси куни колхоз ўнта янги пахта териш машинасини давлатдан сотиб олди. Ўктам бир неча кундан кейин яна Қуранбой бригадасига чиқди. Йўл четидаги катта картада сув таратиб юрган Азимбувани учратди. Кекса сувчи раисга пешвоз чиқди. Саломлашиб, ҳол-аҳвол сўрашди.

— Янги машиналар олибсиз деб эшитдим, Ўктамжон. Шу гаплар тўғрими?

— Тўғри отажон. Энди пахтани қўлда териб, аравада ташимаймиз. Автоприцеплар ҳам сотиб оламиз. Пахтани эса, машинада терамиз.

— Еримиз нобопроқ, болам, бир ёмғир ёғса борми, бир ҳафта лой кечамиз. Сотиб олган машиналарингиз ўшанда жонга оро киролмайди.

— Чумчуқдан қўрққан тариқ экмайди, бува.

— Колхознинг пулини ўйлаймиз-да, бекорчи нарсаларга сарф-харажат бўлавермасин, деймизда, болам.

— Бекорчи нарсани сотиб олмаймиз. Энди бекорчи кайфиятларга қарши курашамиз отахон. Керак бўлса, сизни ҳам аравадан олиб «ХВС»га ўтқазамиз.

Азимбува раис гапидан хафа бўлдими, индамай кетмонини елкасига ташлаб, эгат оралаб кетди.

Ўктам пахта териш машиналари ҳақида ўйлаб борарди. Наҳот машиналар пахта теролмаса. Зовурлар нимага қазилди. Сизот сувлари нимага қочирилди. Ернинг кўкрагига баҳра тегдику. Наҳот ивирсиб юрсак. Ўктам дадил бўл. Қуранбойларнинг гапидан чўчима. Ҳа, чумчуқдан қўрққан тариқ экмайди. Ўктам машинани ўзи ҳайдаб дала йўлларидан тез юргизиб кетди. Ғўза баргларини барвақт тўктириб, барвақт пахтага машина киритаман, ҳосилни ёмғирга қолдирмай йиғиштириб оламан, деб кўнглига тугиб қўйди.

РАИС айтганини қилди. Сентябрь ойи машиналар ойи бўлди. Ўктамнинг ўзи ҳам рулга ўтирди. Абдуллажон ҳам колхозга механизатор бўлиб келди. Қуранбой, Азимбува машиналар кетидан юриб, тўкилган пахталарни ҳовучлаб йиғиштиришар экан, раисга гинахонлик қилиб: «Бу нимаси, пахталаримиз нобуд бўлаяпти-ку» дейишарди.

Раис бўлса, машинадан тўкилган пахталарни териб олиш учун одам туширамиз, кечалари ҳам машина билан пахта теришни бошлаймиз, дер эди.

Бир куни ярим кечада Ўктам Қуранбой бригадасига келди. Шийпонда Азимбува чой дамлаб, косаларга сузилган шўрвани дастурхонга тортмоқда. Раисни кўриб чолнинг чеҳраси очилиб кетди. Чопони ичидан район газетасини олиб раисга кўрсатди:

— Ўктамжон, буни кўрдингизми, қаранг болам, сводкани кўринг. Кеча бир кунда беш процент пахта берибмиз-а, қойил-е, Ўктамжон болам, энди сизни болам демайман. Энди сизни Раисбува дейман. Пахта пири экансиз, болам. Барака топинг. Ишончимизни оқладингиз. Сизни дуо қиламан.

— Бугун ҳам шунча пахта берамиз, бува. Планни эса эртага якунлаймиз. Мажбуриятдан ташқари ҳам пахта берамиз. Пахтакорларимизнинг қўли дард кўрмасин, жуда ғайрат кўрсатишяпти. Мана, машиналар ҳам ёрдам беряпти.

Азимбува пахтазорга ғурур билан бош кўтарди. Гуриллаб ишлаётган машиналарга севиниб қараб, сўнг хурсанд гапирди:

— Кампир овқат пишириб сузиб келди. Йигитларни дастурхонга чақирсам майлими?

— Чақиринг, отахон, тамадди қилиб олишсин азаматлар. Ҳали улар яна ишлайдилар.

Азимбува пахтазор оралаб кетди. Ўктам чол кетидан хурсанд қараб қолди.

НАЗАРМАТ.

ИЖОДКОР КИШИЛАР

Элмирза Нормирзаевнинг номини ҳозир қишлоқда жуда ҳурмат билан тилга олишади. Ҳатто унинг довруғи қўшни колхозларга ҳам ёйилабошлади. Колхоз раиси Нурилла Саидов билан, партия ташкилотининг секретари Сотимбой Бўронбоевлар ҳам унинг таърифига сўз тополмайдилар.

Калинин районидаги Навоий номли колхозда Элмирза Нормирзаев номининг бундай машҳур бўлиб кетиши, иззат ва ҳурмат топиши бежиз эмас. Маълумки, сабзавотчиликда ҳали техникадан фойдаланиш даражаси паст, пахтачиликдагидек эмас. Кўп ишлар ҳамон қўл кучи билан бажарилиб келмоқда. Жумладан, пиёз экишда ҳозиргача ҳеч қандай техника қўлланилмасди. Пиёз уруғи қўлда сепилгач, одамлар хаскаш билан устига тупроқ сурардилар. Бу эса, бир гектар ерга пиёз сепиш учун талай ишчи кучи сарфлашни талаб қиларди. Авжи сабзавот маҳсулотлари пишиб етилган, йиғим-терим қизиб ҳамма бошқа ишлар билан банд бўлган пайтда —август ойида пиёз сепиш катта қийинчиликка дуч келар эди. Бу ҳақда колхознинг энг кекса ва тажрибали механизатори Элмирза ака ҳамиша ўйлаб юрарди. Ниҳоят у, ниятига етди. Элмирза ака ғалла сеялкасини пиёз уруғини сочиб сепишга, бирйўла устига тупроқ тортиб кетишга мослаштирди. Мана шу оддийгина иш туфайли у шуҳрат қозонди.

— Элмирза аканинг бу иши бизга жуда катта мадад бўлди, ахир илгарилари август пиёзни сепиш учун озмунча меҳнат сарфланмасди. Аммо Элмирза ака кашф этган сеялка билан икки киши 120 кишининг хизматини қилди. Шу икки киши 63 гектар ерга ўн кунда пиёз сепа олди. Бу жуда катта гап. У ишни осонлаштирибгина қолмади, шу билан бирга иқтисодий жиҳатдан колхозга катта фойда келтиради. Пиёзнинг таннархини арзонлаштиради, —дейди колхоз раиси ўртоқ Саидов.

САБЗАВОТ МЎЛ-КЎЛЧИЛИГИ УЧУН

Навоий номли колхозда ҳавас ва иштиёқ билан Элмирза ака сингари кўпчиликнинг манфаатини кўзлаб ижодий меҳнат қилаётган кишилар кўпайиб бормоқда. Шунинг учун бу ердаги ишлар йилдагидан анча яхши ва бир меёрда давом этаяпти. Колхоз сабзавоткорлари йиллик планни шараф билан адо этдилар. Улар шаҳар меҳнаткашларига 2715 тоннадан кўпроқ турли сабзавот маҳсулотлари етказиб бердилар. Бу йил план бўйича 820 ўрнига 1160 тонна қовун-тарвуз ҳам сотдилар.

Сабзавотдан мўл ҳосил етиштиришда Туроб Муродов, Саъдулла Рўзимов, Исмоил Алимов, Саттор Жўраев сингари ўртоқлар бошлиқ бригада ва звенолар катта муваффақиятларга эришдилар. Айниқса, помидор етиштириш учун жуда ноқулай келган бу йилги шароитда ўртоқ Туроб Муродов бошлиқ бригада аъзолари ҳар гектар ердан 21 тоннадан помидор йиғиб олдилар.

Қаддини тиклаб келаётган бу хўжалик чорвадорларининг иши ҳам диққатга сазовор. Чорвачилик бу ерда фойда келтирадиган тармоққа айланган. Чунончи, ўтган йили чорвачиликдан сарф-харажатлар чиқиб кетгач, 37400 сўм соф фойда қолди. Чунки бу ерда ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда 2280 литрдан сут соғиб олинаяпти. Ўтган тўққиз ойда соғиб олинган сут 1816 литрданга тўғри келди. Сутнинг миқдоригина эмас, унинг ёғлилик даражаси ҳам анча яхшиланган.

Насиба Тожибоева, Тазкира Киреева, Насиба Ҳакимова сингари сигир соғувчилар кўп сут соғиб олишда бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Ҳозиргача колхоз чорвадорлари 380 тонна сут соғиб топшириб, йиллик планни 90 процентдан ошириб юбордилар.

Бу колхоз қишлоғининг маданий қиёфаси ҳам ўзгариб бораяпти. Яқинда 140 ўринли марказий болалар боғчаси қуриб битказилди. Ҳозир 80 ўринли касалхона биноси жадал қурилмоқда.

Колхоз аъзолари сабзавот маҳсулотлари етиштириш планини бажардилар. Шу нарса қувонарлики, сабзавотнинг етти тури бўйича тузилган план тўла адо этилди. Лекин колхоз аъзолари ўз имкониятларини ҳисобга олиб Улуғ Октябрь байрамининг 49 йиллиги шарафига шаҳар меҳнаткашларига яна бирнеча тонна сабзавот етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

— Шаҳар меҳнаткашларига бутун йил давомида сабзавот етказиб бериш бизнинг муқаддас бурчимиз, — дейди колхоз раиси.— бу соҳада ҳали катта-катта ишлар қилишимиз лозим. Айниқса қиш мавсумида арзон сабзавот етказиш учун теплица хўжалигини газ билан таъминлаш проблемаси ҳал этилиши керак.

Навоий номли колхоз аъзолари пешқадам хўжаликлар даражасига етиб олиш учун техникадан фойдаланиш даражасини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш, хўжаликнинг ўзида уруғлик етиштириш, сабзавотчиликда деҳқончилик маданиятини юксалтириш учун курашмоқдалар.

Б. ХАЛИЛОВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Калинин районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозининг сабзавоткорлари Улуғ Октябрь байрамини муносиб совғалар билан кутиб олишпти. Улар кўпгина тармоқлар бўйича берилган планларни муддатидан илгари бажардилар. Эндиликда эса карам сотиш плани ҳам ортиғи билан адо этилди. Шаҳар меҳнаткашларига 450 тонна карам етказиб берилди. Суратда (чапдан): колхоз аъзоси Ю. Седамов ва бош агроном И. Асадов ўртоқлар шаҳарга жўнатилаётган карамларни кўришпти.

С. Махов фотоси.

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР МАҚОЛАЛАР ВОҚЕАЛАР

„УЗБЕКИСТОН ЯШНАМОҚДА“

НЬЮ-ЙОРК, 2 ноябрь. (ТАСС). «Крисчен сайенс монитор» газетаси ўз мухбири Такатаси Оканинг Тошкентдан юборган хабарини кеча биринчи саҳифада «Ўзбекистон яшнамоқда» деган сарлавҳа остида босиб чиқарди.

Мухбир ўзининг Ўзбекистонда кўрган нарсалари ва мана шу Совет Республикаси халқининг муваффақиятлари зўр таассурот қолдирганлигини очиқ айтган.

«Бу республика халқи турмушининг моддий фаровонлиги ва янги изга тушиб олганлиги, деб ёзади мухбир, менда жуда зўр таассурот қолдирди. Бу таассурот қўшни Афғонистон ва Покистон шаҳарлари ва қишлоқларида олинадиган таассуротдан бутунлай бошқача».

Оқа Самарқанд кўчаларида сайр қилганлигини тасвирлаб, бундай деб ёзади: «шаҳар кўчаларида бораётган хотин-қизларнинг кўпчилиги бошига шарф ёки шол рўмол ёпиниб юрганлигини кўрдим. Лекин паранжи ёпинган бирорта хотинни учратмадим. Ўрта шарқ хотинларининг кўплари кўчага чиққанида бошидан оёғигача чодра ёпиниб юради, аммо Самарқандда бундай ҳол кўринмайди. Хотинлар бир-бирларига табассум қилиб, «Салом» деб ўтиб борардилар».

Яна бир фарқни айтиб ўтай: Сувайш каналидан Хитой денгизигача бўлган осиё мамлакатларининг ҳамма жойида керосин чироқларини кўрасиз, аммо оқшомдан сўнг мен у ерда битта ҳам керосин чироқни кўрганим йўқ. Кўчалар орқали тортилган симлардан ҳар бир уйга электр нури оқиб турарди, бир қанча уйларнинг томида телевизион антенналарни кўрдим. Бу — XX аср аломатидир».

Мухбир Совет Ўзбекистонида маориф ривож топганлиги ҳақида гап очиб бундай дейди: «Бу ерда маориф четдан келган кишида зўр таассурот қолдирадиган соҳаларнинг бири бўлиб қолган. Осиёдаги бошқа мамлакатларга бориб келган кишига бу ердаги маорифнинг ривожи ажойиб таассурот қолдиради».

Мухбир пировардида бундай деб ёзади: «очиқ кўнгил билан келган киши, айниқса Осиёнинг кам ривожланган мамлакатларидан келган киши шу нарсани эътироф қилмаслиги мумкин эмаски, Совет ҳокимиятининг 50 йили мобайнида жуда кўп капитал маблағлар сарфланганлиги ва техника билимлари жорий қилинганлиги натижасида жанубдаги ўз қўшниларидан унчалик фарқ қилмайдиган халқ жуда катта моддий тараққиётга эришган».

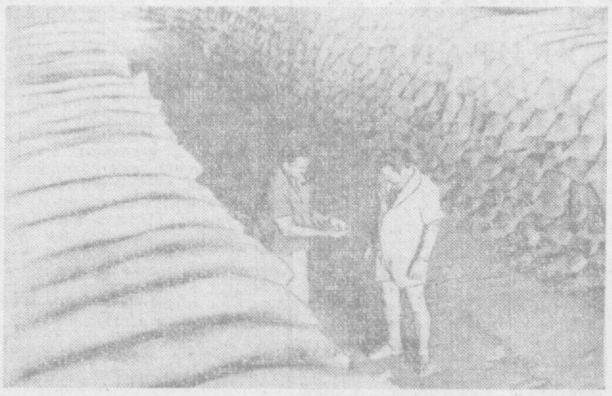

ВЕНГРИЯ. Дунавече (Бач-Кишкун области)даги «Вирагзо» қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш кооперативида йиғим-терим ишлари тугалланди. Омборларга 100 вагон дон тўкилди. Венгер деҳқонлари буғдойни нес-нобуд қилмай ўриб олишда шижоат кўрсатиб меҳнат қилдилар.

МТИ—ТАСС фотоси.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ. Американлик солдат ўлдирилган хотин жасади ёнида.

ЮПИ—ТАСС фотоси.

БУДАПЕШТДА ХАЛҚАРО СИМПОЗИУМ

БУДАПЕШТ. Будапештда саноат мулкини қўриқлаш халқаро уюшмаси ва Венгрия ихтиролар марказий бюросининг ташаббуси билан очилган симпозиумда 25 мамлакатдан 365 мутахассис қатнашмоқда. Симпозиум қатнашчилари ихтиролар учун патентлар олиш, уларни ҳимоя қилиш ва жорий этиш масалалари юзасидан ахборотлар билан айирбошлашадилар.

Венгрия Халқ Республикаси юстиция министрининг ўринбосари Й. Силберeки симпозиумда нутқ сўзлаб, бундай деди: ижтимоий-иқтисодий тузуми турлича бўлган мамлакатларнинг мутахассислари Будапештдаги учрашувга келганлиги барча мамлакатларда ўзаро манфаатли бўлган халқаро иқтисодий алоқаларни кенгайтиришга, тинч-тотув яшаш ғоясига зўр қизиқиш билан қаралаётганлигини кўрсатмоқда. (ТАСС).

МОСКВА—МОНРЕАЛЬ ҲАВО ТРАССАСИ

ОТТАВА, 2 ноябрь. (ТАСС). Кеча Монреаль шаҳрининг СССР ва Канада давлат байроқлари билан безатилган Дорвал аэропортида Канаданинг «ДС—8» ҳаво лайнери Москва томон йўл олди. Уч кундан кейин «ТУ-114» Совет лайнери бу ерга қўнади. Ана шу рейслар билан Москва-Монреаль янги ҳаво трассаси ишга туширилади.

У ТАННИНГ ВАКОЛАТЛАРИ УЗАЙТИРИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 2 ноябрь. (ТАСС). Хавфсизлик кенгашининг тавсиясига биноан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси У Таннинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бош секретари сифатидаги ваколатларини Бош Ассамблея XXI сессиясининг охиригача узайтириш тўғрисидаги қарорини бир овоздан қабул қилди.

У Таннинг ваколатларини узайтириш тўғрисидаги резолюцияни ўн мамлакат, яъни Аргентина, Болгария, Япония, Иордания, Мали, Голландия, Янги Зеландия, Нигерия, Уганда ва Уругвай биргаликда таклиф қилган эдилар.

Овоз бериш тамом бўлганидан кейин У Тан сўзга чиқиб, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзоларига шундай ишонч билдирганликлари учун ташаккур изҳор қилди. У Тан, халқаро тинчликни мустаҳкамлаши лозим бўлган Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг самарадорлигини мустаҳкамлаш ниятида ўз фаолиятимни давом эттираберамаи, деди. У, кўпгина халқаро проблемалар ва айниқса Осиёдаги аҳвол кескинлашиб кетганлиги сабабли Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бош секретари лавозимида қолишга қарор қилдим, деди.

СОВЕТ КИТОБЛАРИ ВИСТАВКАСИ

БРАЗЗАВИЛЬ. Миллий революцион ҳаракат партияси сиёсий бюросининг аъзоси Обер Лунда Браззавилда гапириб, «Совет Иттифоқи Африка халқларининг самимий дўсти бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда», деб айтди. У, Браззавилдаги Совет китоблари виставкасини тантанали очиш маросимида миллий революцион ҳаракат партияси ва Конго ҳукумати номидан қатнашди.

Обер Лунда шу виставкани ўтказиш ташаббусини табриклади ва китоблар Совет халқининг асосий бойликларидан биридир, Конголиклар бу бойлик билан албатта танишишлари лозим, деб таъкидлади.

ҚОТИЛЛАР КЎРГАН ТАЛАФОТ

ХАНОЙ. (ТАСС). Жанубий Вьетнам Озодлик армиясининг отрядлари ва партизанлар октябрь ойининг биринчи ярмида Бажиа вилоятида душман солдатларидан 216 кишини, шу жумладан американлик ва австралиялик қотиллардан 154 кишини сафдан чиқардилар. Вьетнам информация агентлигининг хабар беришича, ватанпарварлар икки бронемашинани ҳам яксон қилганлар.

АФРИКА БИРЛИГИ ТАШКИЛОТИ МИНИСТРЛАР КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ ОЧИЛДИ

АДДИС-АБЕБА. Бу ерда Африка бирлиги ташкилоти министрлар кенгашининг сессияси очилди.

Сессия очилишидан аввал Африка бирлиги ташкилотига аъзо бўлган мамлакатлар вакилларининг дастлабки кенгаши бўлиб, унда Аккра орқали Аддис-Абебага келаётган Гвинея делегациясини Гана ҳукумат маъмурлари қамоққа олганлиги натижасида вужудга келган аҳвол муҳокама қилинди.

ЖИНОЯТЧИ ҚЎЛГА ТУШДИ

ДОР-УС-САЛОМ. Танзания пойтахтининг таможня ходимлари мюнхенлик саёҳатчилардан бирининг портфелини очиб кўрганида унинг яширин чўнтагидан жами оғирлиги сал кам 31 килограмм келадиган қуйма олтин топиб олдилар. Бу олтиннинг баҳоси 20 минг фунт стерлингдан ортиқдир.

Париждан Африка жанубидаги мамлакаталарга бораётган пассажир қамоққа олинди.

(ТАСС).

ЛИВИЯДА ДОВУЛ

НЬЮ-ЙОРК. Триполи районида (ғарби-шимолий Ливия) соатига 110 километрдан ортиқ тезлик билан шамол эсиб, жала қуйди. Ливия пойтахтининг юзлаб аҳолиси бошпанасиз қолди, кўчаларни сув босиб кетди. Шаҳарнинг нормал турмуши батамом издан чиқди. Бир неча киши қурбон бўлди.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМГА АҚШ ЯНА ҚЎШИН ЮБОРМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 2 ноябрь. (ТАСС). АП агентлиги Пентагон манбаларига асосланиб, хабар беради:

Яқин ҳафталарда Жанубий Вьетнамга Америка қўшинларининг 46 минг кишилик янги қисмлари юборилади. Натижада шу йилнинг охирига бориб, бу мамлакатдаги Америка қуролли кучлари тахминан 382 минг кишига етказилади. Ҳозирги вақтда АҚШда тайёргарлик кўраётган яна бир пиёда аскарлар дивизиясининг қўшинларини Жанубий Вьетнамга юбориш тараддуди кўрилмоқда. Жанубий Вьетнамдаги уруш ҳаракатларида қатнашаётган Америка пиёда аскар дивизияларига 9 пиёда аскарлар дивизияси ҳам қўшилади.

Мухбирнинг хабарида айтилишича, Жанубий Вьетнамдаги Америка интервенциячилари қўшинларининг сони 1967 йилнинг бошидаёқ 400 минг кишидан ошиб кетади ва яна кўпайтирилаверади.

Вьетнамдаги урушни кенгайтириш давом эттирилаётганлиги сабабли АҚШ ўз қуролли кучларини тез суръатлар билан кўпайтирмоқда. Пентагон вакилларининг айтишларига қараганда, ҳозирги вақтда АҚШ қуролли кучларининг сони 3.228.300 кишига етган ва Пентагоннинг 1967 йил ўрталарида АҚШ армияси 3.093.000 кишига етказилади, деб планлаштирган мўлжалидан анча ошиб кетди.

Матбуот ва радио ҳар куни АҚШ агрессорларининг Вьетнамда қилаётган шафқатсизликлари ҳақида хабарлар келтирмоқда. Американинг ҳаво қузғунлари Вьетнам Демократик Республикаси шаҳар ва қишлоқларини аёвсиз бомбардимон қилмоқда. Жанубий Вьетнам аҳолиси эса бу ерга уя қуриб олган қўғирчоқ ҳукумат ва АҚШ қароқчиларининг зулмини ўз бошидан кечирмоқда. Бу расмда агрессорнинг башараси рўйрост очиб ташланган.

А. Ҳолиқов чизган расм.

ТОШКЕНТДА МЕҲНАТКАШЛАР ВАКИЛЛАРИНИНГ 1966 ЙИЛ 7 НОЯБРЬ НАМОЙИШИ ТЎҒРИСИДА

1966 йил 7 ноябрь Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллиги байрами кунида қўшинлар паради тугагандан сўнг В. И. Ленин номли майдонда Тошкент шаҳар меҳнаткашлари намойиши бўлади.

Намойиш эрталаб соат 11 да бошланади.

Намойишда қатнашувчи меҳнаткашлар вакиллари корхоналар ва муассасалар бўйича ўз йиғилиш пунктларига тўпланиб, белгиланган маршрутлар бўйича район колонналарида Ленин номли майдонга қараб йўл оладилар.

Ленин номли майдонга рухсатномалари бўлган гражданлар кўрсатилган пунктлар орқали соат 9.45 минутгача қўйилади.

Автомашиналар махсус рухсатномалари билан майдонга соат 9.45 минутгача Ўзбекистон ва Абдулла Тўқай кўчалари орқали қўйилади.

ШАҲАР ОКТЯБРЬ КОМИССИЯСИ.

ПЕДАГОГ МАСЪУЛИЯТИ

— Бошимизга оғир мусибат тушди, — деб гап бошлайди редакцияга ғамгин кириб келган киши, — 16 ёшли ўғлимиздан айрилиб қолдик.

У, чуқур тин олиб, ён чўнтагини ковлайди ва бир варақ қоғоз олиб, яна гапида давом этади:

— Бугун роса ҳафта бўлди, ўтган пайшанба куни «Победа» паркида содир бўлган эди бу воқеа. Ўғлим Ҳикматилла югуришдан норма топшираётуриб, ҳушидан кетиб йиқилади-ю, қайтиб ўрнидан турмайди.

Ота бироз жим қолди. Кейин қўлидаги қоғозни узатди.

— Бу ерга келишимга ҳам шу воқеа сабаб. Мана, бу қоғозда исм-фамилияси ёзилган одам шу куни жуда яхши одамгарчилик қилди. Унга бўлган чуқур миннатдорчилигимизни газетангиз орқали изҳор қилсангиз, деб илтимос қилиб келдим.

Қоғозга кўз ташлаймиз. Унга Тошкентдаги 2-автокомбинатнинг шофери Эдуард Авкорович Госпарян деган сўзлар ёзилган.

— Ўша куни ўғлим Ҳикматилла хушсиз йиқилиб қолганида ўртоқлари югуриб кўчага чиқишади. Биринчи йўлиққан машинани тўхтатишади. Госпарян воқеани эшитади-ю, бола ётган ерга югуради. Ҳушсиз ётган болани кўтариб, машинасига оҳиста ётқизади-да, уйимизга олиб келади. «Тез ёрдам» га хабар қилади. Хиёл ўтмай, «Тез ёрдам» машинаси етиб келади. Шундан кейин Госпарян врач қариндошимизникига ҳам бориб, тезликда уни етказиб келади. Воқеа кундузи соат 3—4 ларда содир бўлганди. Госпарян кеч соат 8 гача дардимизга шерик бўлди. Кечга яқин мен унга:

— Бизни деб ишингиздан қолиб кетдингиз, сизга катта раҳмат! — дедим. У биз билан хайрлашиб кетаётганида қариндошларимиздан бири хизмат ҳақи бермоқчи бўлибди.

— Мен бу ишни одамгарчилик юзасидан бажонидил қилдим, — деб пулни олмапти.

Госпаряннинг олийжаноблигидан ғоят таъсирландим. Мана қандай ажойиб кишиларимиз бор. Унинг исм-фамилияси ва қаерда ишлашини сўраб қолмаганимга ачиндим. Қарангки, бешинчи куни унинг ўзи уйимизга кириб келди. Оғамни кўргандай кўнглим кўтарилди. У ҳам мендан кўнгил сўраш, юпатиш мақсадида келган экан. Юқоридаги адресни ўша куни ёзиб олдим.

Ҳикматилланинг отаси Шукрулло Тўлагановнинг гаплари бизни ўйлантириб қўйди.

Бу воқеа қандай содир бўлган экан? Шу сабабли, Тошкентдаги 9-мактабга боришга, воқеани аниқлашга тўғри келди.

Илмий бўлим мудири Шарифа Рихсиеванинг кабинетида физкультура ўқитувчиси Владимир Васильевич Филиппов, спорт ташкилотлари ва жамиятлари Киров район советининг раиси Минаш Бобожоновлар билан суҳбатлашдик.

— Ҳикматилла Тўлаганов 10-синфда ўқирди. 28-сентябрь куни бу синфнинг физкультура машғулоти эрталаб биринчи соатда бўлиши керак эди. Ўқитувчи Владимир Васильевич Филиппов дарсни еттинчи соатга кўчирсак, мен «Победа» паркида булардан югуриш бўйича норма олмоқчиман деди. Машғулотни соат 3 га белгиладик. Дарсдан кейин Ҳикматилла югуриб уйига борган. Бироз овқатлангач, яна югурганича «Победа» паркига халлослаб етиб келган. Дам ўтмай, норма топширишга киришган. Уч-тўрт юз метрга югурганда йиқилган... Воқеа шундай, — дейди илмий бўлим мудири Рихсиева. Биз физкультура ўқитувчисига мурожаат қиламиз. У ўша кунги машғулот жадвалда белгиланганича, ҳамма қонун-қоидалар асосида ўтказилган, деб гапни чўрт кесди. Аммо воқеани батафсил эшитгач, мулоҳаза юритасан киши. Бир неча ечилмай қолган саволлар туғилади.

Ҳикматилла кроссга кечикиб келган экан, уни ўқитувчи узоқдан, сувнинг нариги тарафида кўради-ю, нима учун боланинг ҳолатини (халлослаб турибдими, ҳозиргина овқатланиб келдими) суриштирмай-нетмай минг метр масофага чопишга рухсат беради? Бу саволга Филиппов менинг ёнимда турган Ҳикматилланинг ўртоқлари келинг «икки» баҳо қўйманг, чопақолсин деб илтимос қилиб қўйишмади деб жавоб қилди. Мана, масаланинг энг нозик томони. Демак, ўқувчилар синфдошлари — Ҳикматилланинг икки баҳо олишидан ниҳоятда кўрқишган. (10-синф ўқувчисининг «икки» баҳо олишини бир кўз олдингизга келтиринг). Лекин ўқитувчи масалага ниҳоятда юзаки қараган. Ахир у жисмоний тарбия муаллими-ку. Ҳамма қонун-қоидаларни яхши биладиган, ўқувчига уқтирадиган масъулиятли киши-ку. Шу пайт Филиппов ўқувчиларига: «Бу машғулотда Ҳикматиллаға баҳо қўйилмайди. Янаги сафар кўрамиз» деб Ҳикматилланинг дўстларини тинчитиши, Ҳикматиллага чопишга рухсат бермаслиги мумкин эди-ку.

Ўқитувчи Филиппов кроссда яна бир қиз—Кучлиева деган ўқувчи 500 метрга чопиб келаётиб ўзини ёмон сезиб қолгани, унга ёрдам бергани ҳақида гапирди. Худди шу пайтда Ҳикматилла ҳам чопиб келаётиб йиқилган-у, у ҳа деганда финишга келавермагач, Ҳикматилланинг олдига ўртоқлари югуриб кетишган. Филиппов эса Кучлиева билан овора бўлиб қиз ўзини дуруст сезгач, 20 минутлардан сўнг борса Ҳикматиллани уйига олиб кетишган экан. Мана, битта машғулотда бир эмас, икки кўнгилсиз воқеа. Очиқдан-очиқ кўриниб турибдики, мактаб маъмурияти ҳам, физкультура ўқитувчиси ҳам кроссга аввалдан пухта тайёргарлик кўришмаган. Бунинг оқибатини ўйламай нетмай мактаб директори ҳам, илмий мудир ҳам физкультура дарсини биринчи соатдан олтинчи соатга кўчиришаверган. Суҳбатга район физкультура ва спорт жамиятининг раиси Бобожонов қўшилди.

— Бола чопиш олдидан овқатланган. Бу мутлақо мумкин эмас. Яхшиси кроссни дарсдан икки-уч соат кейин ёки дам олиш куни ўтказган маъқул эди, — деди.

Филиппов эса унинг сўзини бўлиб:

— 7 октябрда 43-мактабда физкультура бўйича мутахассислар йиғилади. Шу ерда бу масала ҳам муҳокама қилинади. Мен қоидани бузганим йўқ, — деди.

Биз ана шу йиғилишда ҳам иштирок этдик. Воқеа муҳокама қилинди.

— Болалар янги ўқув йили бошланганида медицина кўригидан ўтказилганмиди? — Филипповга савол беришди.

— Йўқ, бизнинг мактабда октябрь ойида ўтказилади.

— Норма топшириш учун «Победа» паркига кетаётганда орангизда медицина ходими бормиди?

— Йўқ. Мактаб ҳамшираси Ида Николаевна Малаховани таклиф қилсам бормади.

Физкультура ўқитувчилари йиғинида ана шундай савол-жавоблар бўлди. Бу йиғинда район мактабларида медицина хизмати кўнгилдагидай эмаслиги, айниқса физкультура машғулотида ўтказиладиган мусобақаларда медицина кўригидан ўтказиш қийин бўлаётганлиги, физкультура машғулотига мактаб маъмуриятлари дуруст эътибор бермаётганликлари ҳақида гапиришди. Бу фикрлар асосида мулоҳаза юритамиз.

Партия ва ҳукуматимиз совет кишисининг ҳар томонлама етук бўлиб камол топишига, соғлигининг мустаҳкам бўлишига жиддий эътибор бермоқда. Физкультура ва спортни оммавийлаштириш ҳақида яқинда алоҳида қарор қабул қилинди. Жисмоний тарбия давлат аҳамиятига эга бўлган муҳим масала қилиб қўйилди. Совет кишисининг руҳан шаклланишида, маънавий қиёфасида, юксак иш унумида, Ватан мудофаасига тайёр бўлишида жисмоний тарбиянинг роли катта. Айниқса ўсиб келаётган авлодга жисмоний тарбия бериш, уларнинг саломатлигини мустаҳкамлаш, чиниқтиришга алоҳида эътибор берилаётир.

Булар жисмоний тарбия иши топшириб қўйилган кишилар зиммасига катта масъулият юклайди.

Ҳикматилланинг оила аъзолари на мактабга, на ўқитувчига, ҳеч кимга, ҳеч қандай даъво қилишаётгани йўқ. Лекин бу воқеа ҳар бир физкультура ўқитувчиси ва педагог учун катта сабоқ бўлмоғи керак.

Врачлар хулосаси шундай: Сўнгги кунларда боланинг юрагида қандайдир пуфакчалар пайдо бўлган. Улар чопиш пайтида ёрилиб кетган. Агар бола кроссдан олдин медицина кўригидан ўтказилганда эди, балки бу мудҳиш воқеанинг олди олинган бўлармиди. Бизни афсуслантирган нарса ҳам ана шунда.

Муҳтарам газетхон, ҳурматли ота-она, бу воқеа физкультурага бўлган эътиқодимизни заррача ҳам камайтирмайди. Жисмоний тарбия туфайли паҳлавонлардай ўсган, бақувват ўғил-қизларимизни кўриб қувонамиз. Ҳар бир ота-она ўз фарзандини соғлом кўришни орзу қилади. Бунинг калити эса жисмоний тарбия. Шунинг учун ҳам жисмоний тарбияни ҳамма мактабда ҳам ҳар томонлама пухта ва тўғри ташкил этиш керак.

Шу куни бир эмас уч синф ўқувчиси югуриш бўйича норма топширади-ю, лекин нима учун 9-мактабнинг маъмурияти бунга аввалдан тайёргарлик кўрмайди? Нима учун мактаб ҳамшираси улар билан бирга бўлмайди? Болаларнинг минг метрга чопиши бўйича норма олинади-ю, нега кроссдан аввал врач кўригидан ўтказилмайди? Ахир физкультура машғулотлари ўтказиш юзасидан белгиланган қонун-қоидалар расмият учун чиқарилмаган-ку.

Ф. УСМОНОВА.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

4 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.20 — **Ленин Швейцарияда**, 19.05 — **Экран янгиликлари**, 20.00 — **Концерт** (уралликлар учун).

20.45 — **Эртаги кун программаси**.

Ўзбек тилида: 20.50 — **Телевизион янгиликлар**, 21.05 — **Пахтакорлар, келаётган байрамингиз билан** (эшиттириш ва концерт), 22.05 — **Солдат отаси** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Кучунча асал емоқчи, Олтин туфли сири** (болалар учун), 17.35 — **Октябрятлар қувноқ болалар**, 18.00 — **Туркистонда 6 ой** (Д. Фурманов туғилган кунинг 75 йиллиги олдидан).

Ўзбек тилида: 18.35 — **Тоғлиқ қасоскорлар** (бадиий фильмнинг 1-серияси), 19.50 — **Тошкент янгиликлари**.

20.00 дан — **Москва кўрсатади**.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/XI да **Сарвқомат дилбарим**, 5/XI да **Қотил**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/XI да **Катта концерт**.

Ўзбек давлат филармонияси ва Ўзбек давлат эстрадаси.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

БАЙРАМ КУНЛАРИДАГИ

КОНЦЕРТЛАР

8 ноябргача кеч соат 8 да

ДАГОМЕЯНИНГ МИЛЛИЙ БАЛЕТИ

(Африка)

6 ноябрь кундуз соат 1 да, 7, 8 ноябрь кундуз соат 5 да

ХОРАЗМ АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИ

Ўзбекистон ССР ва Туркманистон ССР халқ артисти **Комилжон Отаниёзов**, солистлардан **Олмахон Ҳайитова**, **Гулчеҳра Исмоилова** ва бошқалар қатнашади.

7 ноябрь кундуз соат 2 да, 8 ноябрь кундуз соат 12 да

ВОРОНЕЖ ДАВЛАТ РУС ХАЛҚ ХОРИ

Бу концертларга билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан ва район кассаларида эрталаб соат 11 дан сотилмоқда.

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИ

6 ноябрда

„ШАПИТО“ ЦИРКИНИНГ ОЧИЛИШИ

РСФСРда хизмат кўрсатган артист, йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи

ИВАН РУБАН

ва Ўзбекистон ССР халқ артисти **А. Тошкенбоев** раҳбарлигида

ЎЗБЕК ЦИРК КОЛЛЕКТИВИ ГАСТРОЛЛАРИ.

Ўзбекистон ССР халқ артисти **Акрам Юсупов** раҳбарлигида

ҚИЗИҚЧИЛАР ГРУППАСИ

ҚАТНАШАДИ.

Томоша кеч соат 7 яримда бошланади.

Олдиндан билет сотувчи касса эрталаб соат 11 дан очилади. Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади.

Тошкент шаҳар, Сил касаллигига қарши 3-диспансерининг врачлар коллективи, партия ва касаба союз ташкилотлари шу диспансер врачи

Қаюм НИЗОМОВНИНГ

вафот этганлигини билдириб, марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 06819.
ИНДЕКС 64970.
Г. 1237.